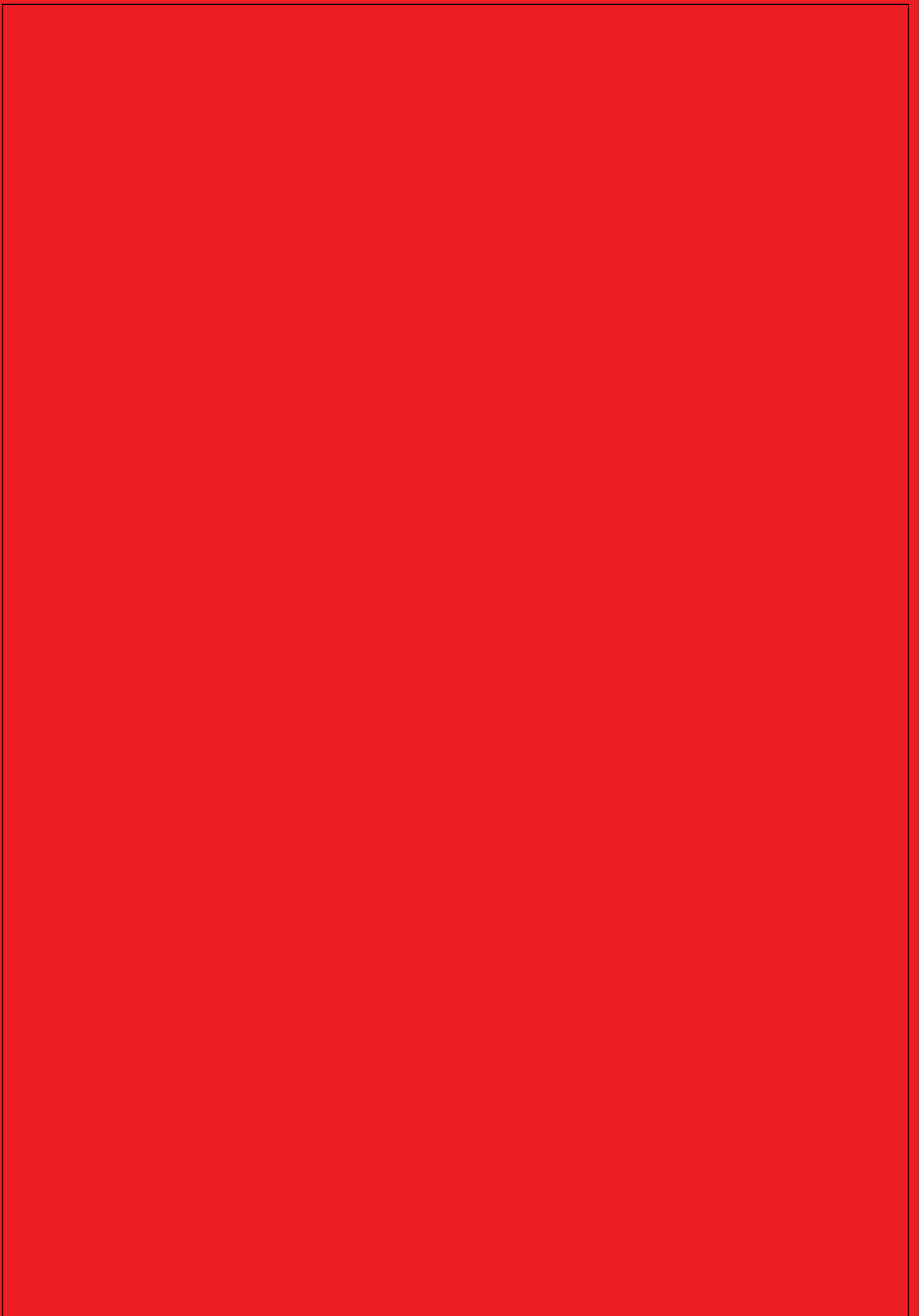
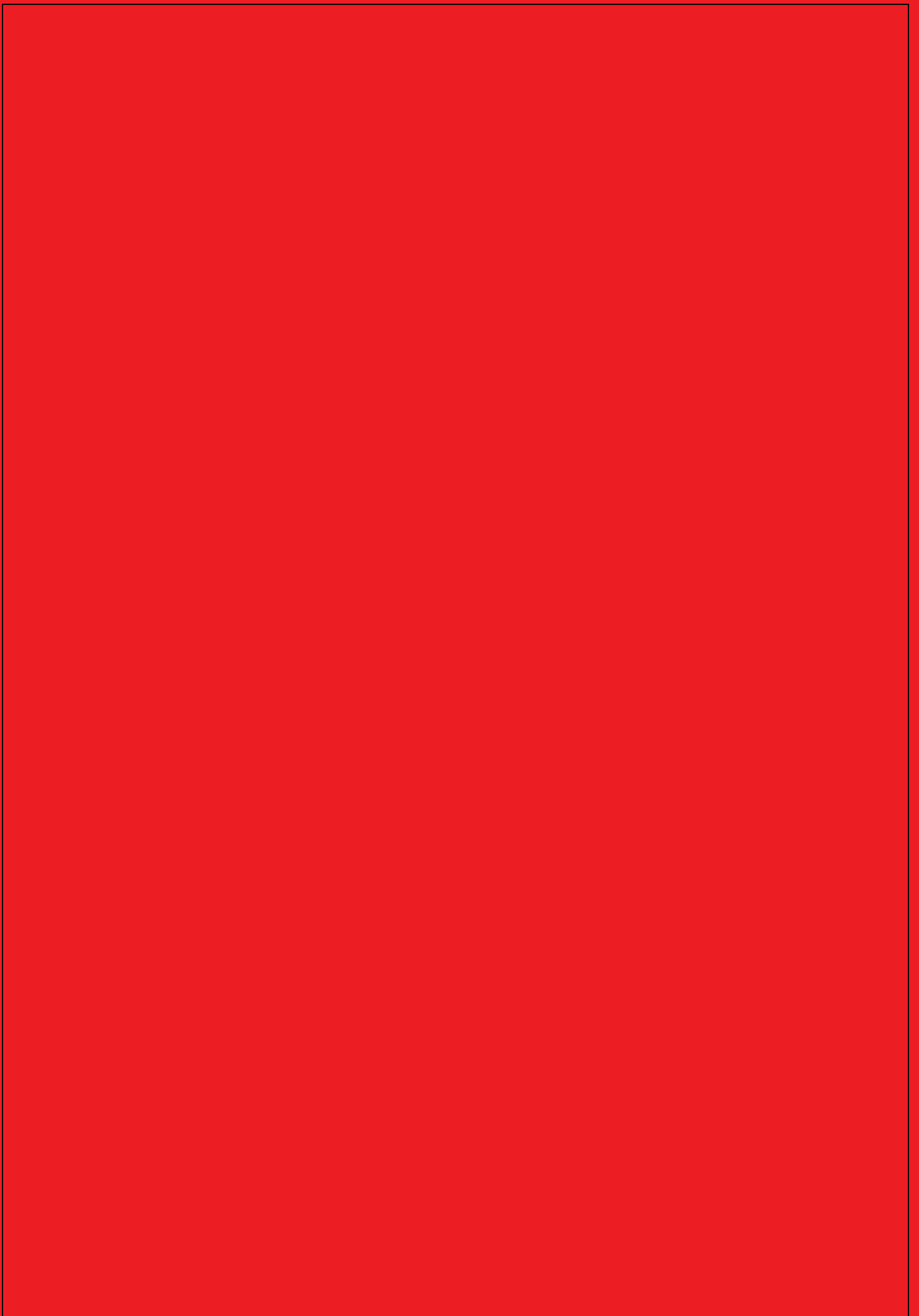

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

İL EKONOMİK
GÖRÜNÜM RAPORU
2022

**KIRIKKALE TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ
İL EKONOMİK GÖRÜNÜM
RAPORU
2022**

İÇİNDEKİLER

İçindekiler

1.İÇ TİCARET	3
1.1.İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	4
1.1.1. Ticari Elektronik İleti Şikâyetleri:.....	4
1.1.2. Perakende Ticarete Yönelik Hizmetler:.....	4
1.1.3. Anonim Şirket Bakanlık Temsilcisi Görevlendirme Hizmetleri:.....	4
1.1.4. Lisanslı Depoculuk Denetimleri:.....	4
1.1.5. Cokey Numarası İşlemleri:	5
1.1.6. Hal Kayıt Sistemi ve Hakem Heyeti Faaliyetleri:	5
1.1.7. Ticaret, Sanayi Odasına ve ve Ekonomik Göstergeler:.....	5
1.1.8. Firma Dağılımı.....	6
1.1.9. TSO'ya Kayıtlı Üyelerin Dağılımı	6
1.1.10. Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası Üyeleri Meslek Grubuna Göre Dağılımı	7
1.1.11. Kurulan Ve Kapanan Şirket Sayısı.....	7
1.1.12. Ticaret Borsasına İlişkin Temel Bilgiler	8
1.1.13. Borsanın 2022 yılındaki işlem miktarları ve üye sayıları dağılımı	8
1.1.14. Protesto Edilen Senet Sayılarının Dağılımı ve Tutarı (TL)	8
1.1.15. Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Sayılarının Dağılımı ve Tutarı (TL)	10
1.1.16. Aylara Göre Karşılıksız Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)	10
1.1.17. İbrahimde ödenen çeklerin Adet ve Tutarı (TL)	11
1.1.18. Aylara Göre İbrahimde Ödenen Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)	11
1.1.19. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti	12
1.1.20. Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi	12
1.1.21. Kuyum Ticareti Yetki Belgesi.....	12
1.1.22. Alışveriş Merkezleri	13
1.1.23. Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler	13
1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	14
1.2.1. Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği Meslek Grubu	14
1.2.2. Esnaf ve Sanatkârların Cinsiyet Dağılımı:	14

1.2.3. Esnaf ve Sanatkârların Yaş Ortalaması:.....	14
1.2.4. En Fazla Tescil Yapılan 3 Meslek	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.2.5. İşyeri sayısı En fazla Artan 3 Meslek	15
1.2.6. İlimizde (Pandemi Döneminde) Esnaf Hibe Desteği İstatistikleri.....	15
1.3.KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER	16
1.3.1. Kooperatif Türleri ve Sayısı	16
1.3.2. Kadın Kooperatifleri, KOOP-DES Hibe Desteği ve Yapılan Çalışmalar	17
1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİM İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER.....	19
1.4.1. İstatistiki Veriler	19
1.4.2. Yıllarına göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları	19
1.4.3. Konularına Göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları	20
1.4.4. Tüketici CİMER Başvuruları	20
1.4.5. CİMER Tüketici Sorunları İl Hakem Heyeti Başvuruları	21
1.5. PİYASA GÖZETİM VE DENETİM TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER.....	22
1.5.1. 2021 Yılında Yapılan Denetim Tablosu	22
2.DIŞ TİCARET	23
2.1. İhracat ve İthalat Hacmi	24
2.2. İhracat.....	27
2.3. 2020-2022 Yıllarına Göre İhracat Değeri (Dolar)	27
2.4. İhracat yapılan ilk 10 ülke ve ihracat payları.....	28
2.5. En çok ihracat yapılan 10 ürün kalemi ve ihracat payları	29
2.6. İthalat.....	29
2.7. En çok ithalat yapılan ilk 10 ülke ve ithalat payları	29
2.8. En çok ithalat yaptığımız 10 ürün kalemi ve ithalat payları.....	30
2.9. 2020-2022 Yıllarına Göre İthalat Değeri (Dolar)	30
3.TARIM.....	31
3.1 TARIM SEKTÖRÜ.....	32
3.1.1.Ciro Büyüklüğüne Göre İlk 10 İşletme/Bitkisel.....	32
3.1.2. Ciro Büyüklüğüne Göre İlk 10 İşletme/Hayvansal	34
3.1.3. Üretici Örgütleri	35
3.2. Tarımsal Krediler ve Destekler.....	35
3.3. 2022 Yılı Havzalarda Desteklenen Ürün Listesi	35
3.4. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler.....	35
4.SANAYİ.....	38
4.1. Sanayi Sektörü Yapısı	39
4.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler.....	41
4.3.Organize Sanayi Bölgeleri	41

4.4 Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	41
4.5 Keskin Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	42
4.6 Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	42
4.7. Küçük Sanayi Siteleri	43
4.8. Sektörün sorunlarına yönelik görüş ve değerlendirmeler	44
5.HİZMET	45
5.1.EĞİTİM	46
5.1.1. Eğitim Hizmetleri Sektörü	46
5.1.2. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	47
5.1.3. Eğitim Kademelerine Göre İstatistikler (Aralık 2022).....	47
5.1.4. Kırıkkale Üniversitesi	47
5.2.SAĞLIK.....	48
5.2.1. Sağlık Hizmetleri Sektörü	49
5.2.2. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	51
6.TURİZM	51
6.1. Turizm Sektörünün Yapısı.....	53
6.1.1 İnanç turizmine yönelik;.....	53
6.1.2. Tarih turizmine yönelik;	54
6.1.3. Çevre ve sağlık turizmine yönelik;.....	54
6.1.4. Tarihi Çeşnigir Köprüsü ve Kanyonu.....	54
6.1.5. Silah Müzesi.....	54
6.1.6. Oba köy Yeşil Vadi	55
6.2. Kültür Varlıkları Ve Turizm Potansiyeli	55
6.3.Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Tesisleri	55
6.4 Kırıkkale Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi Ve Doluluk Oranları	55
6.5. 2022 Yılında İlimizde Yapılan Kültür Ve Turizm Etkinlikleri	56
6.6. İlimizin Kültür Ve Turizm Alanındaki Proje Aşamaları	56
6.7. Geliştirilmesi Ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları	56
6.8. Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	56
7.İSTİHDAM	57
7.1. İstihdam	59
7.2 İlimizde İstihdam Verileri (%).....	59
7.3 Bölgesel istihdam Verileri (%).....	59
7.4. Sosyal Güvenlik Verileri.....	59
7.5. Aktif Nüfus, İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik.....	60
7.6 Temel İşgücü Göstergeleri Bölgesel Bazda	60

7.7 İlimizin 2020-2022 Yıllarındaki İşe Yerleştirme, İş ve Meslek Danışmalığı Hizmetleri.....	61
7.8. İlimizde 2022 Yılında İşsizlik Sigortası İşlemleri	61
7.9. İlimizde 2022 Yılında İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursları.....	61
8. DEVLET YATIRIMLARI.....	61
8.1. İlimizin 2022 Yılında Yatırımcı Kurumlar Bazındaki Devlet Yatırımları	62
8.2.İlimizin 2022 Yılında Sektörel Bazdaki Devlet Yatırımları.....	63
9. DEVLET YARDIMLARI	65
9.1. Sağlanan Destekler.....	66
9.2. Esnaf Ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince Sağlanan Destekler	66
9.3. İlimizde (Pandemi Döneminde) Esnaf Hibe Desteği İstatistikleri.....	67
9.4. Ahiler Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanan Yatırım Ortamı ve Teşvikler.....	67
9.5. KOSGEB Tarafından Sağlanan Hibe Ve Destekler	69
9.6. Lisanslı Depoculuk	70
9.7. Lisanslı Depoculuk Sisteminin Ekonomik Ve Sosyal Faydalar.....	72
10. DESTEKLENEN SEKTÖRLER	74
10.1. Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler	75
10.2. Kırıkkale İli Yatırımlar için Teşvik / Destek Unsurları	75
10.3. Kırıkkale Bölgesi için Desteklenen Yeni Yatırım Teşvikleri	76
11. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	78
11.1 Görüş ve Değerlendirme	79

YÖNETİCİ SUNUŞU

640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, iç ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak, belirlenen ticaret politikasını uygulamak ve gerekli koordinasyonu sağlamak Bakanlığımız görevleri arasında bulunmaktadır.

Ülkemizin gelişmiş ilk on ekonomi arasında yer alması hedefi doğrultusunda, uygun yatırım ortamının oluşturulması, ticaretin kolaylaştırılması, tacirlerimizin rekabet edebilirliklerinin artırılmasına yönelik Bakanlığımız çalışmalarıyla sürdürülebilir ekonomik gelişmenin sağlanması amaçlanmaktadır. Ülkemizin iç ticaret politikasının belirlenmesi ve uygulanmasında, ilimizdeki mevcut ekonomik durumun, ticari ihtiyaçların ve sektörel gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, ilimizin ticari hayatını tüm yönleriyle ortaya koyacak çalışma ile iç ticaret, esnaf ve sanatkarlar, kooperatifler ve tüketicinin korunması ve piyasa gözetimi faaliyetleri, dış ticaret, üretim, istihdam, yapılan önemli devlet yardım ve yatırımları, desteklenen ve desteklenmesi gereken sektörler ile bunların ekonomiye katkıları ile gerekli görülen konularda bilgi ve değerlendirmelerin ve çözüm önerilerinin yer aldığı rapor İl Müdürlüğümüzce hazırlanmıştır.

İl Müdürlüğümüzün hazırlamış olduğu “**2022 Yılı İl Ekonomik Görünüm Raporunun**” İlimize, Bakanlığımıza ve kamuoyuna faydalı olmasını diler, bu raporun oluşmasına katkı sağlayan kurum ve kuruluşlarla birlikte personelimize teşekkürlerimi sunarım.

13.02.2023-Kırıkkale

Seyfettin ÇETİNER
Ticaret İl Müdürü

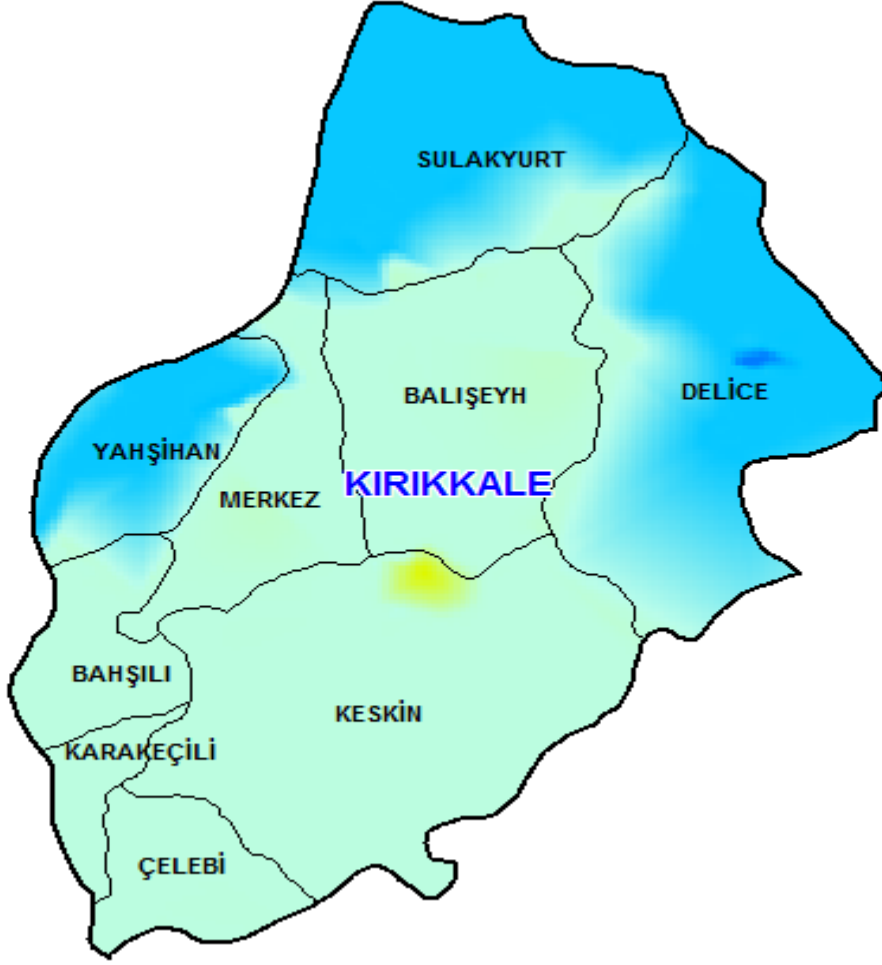

**KIRIKKALE TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ
İL EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU
2022**

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

KIRIKKALE

Kırıkkale, Orta Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümünde yer alan bir kenttir. Kuzeyden Çankırı, doğudan Çorum, Yozgat ve Kırşehir, güney ve batıdan Ankara illeriyle çevrilidir. Yüzölçümü 4.365 km²'dir. İlçeleri: Merkez, Bahşili, Balışeyh, Çelebi, Delice, Karakeçili, Keskin, Sulakyurt ve Yahşihan'dır.

Yüzey Şekilleri, İl toprakları, dağlar ve yaylalarla kaplıdır. Ortalama yükselti 900-1.000 m'ler arasında değişir. Kuzeyden-güneye doğru dizilen ve genellikle güneybatı-kuzeydoğu doğrultulu dağlar, yayla düzlüklerini keser. Kuzeyde, Kara güney Dağı, Şeydin Tepe'de 1.319 m'ye ulaşır. Daha güneyde Dinek Dağı uzanır. Bu kütle üzerinde en yüksek nokta Kekik Tepe'dir (1.744 m). Küre Dağı (1.500 m) ise güneybatıdan il topraklarına sokulur. Güneyden ile giren, güney, kuzey doğrultulu akan Kızılırmak, ildeki tüm suları toplar; Orta Anadolu Bölgesi'ndeki en önemli kıvrımını ilin kuzeyinde yaparak Çankırı'ya (önce doğuya, sonra kuzeydoğuya döner), il topraklarından geçer. Güneyden gelen Kılıç özü Deresi, doğu sınırı boyunca akan Kızılırmak'ın önemli kollarından Delice Irmağı'na dökülür. İl toprakları; kalker, marn, şist, peridotit, ana kayaları üzerinde oluşmuş, kahverengi topraklarla örtülüdür.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Kızılırmak ve kollarının suladığı vadilerde, alüvyonlu ovalar ve yer yer volkanik oluşumlara rastlanır.

İklim ve Bitki Örtüsü, Kırıkkale İli, Orta Anadolu karasal iklimin etkisi altındadır. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar genelde kar yağışlı ve çok soğuk geçer. Yağış yağmur olarak, genelde ilkbahar aylarında düşer. İl merkezinde yapılan meteorolojik gözlemlere göre; yıllık ortalama sıcaklık 12.6°C, en soğuk ay ocak, en sıcak ay temmuzdur.

Bitki örtüsü, son derece zayıftır. Egemen tüm bozkır bitkileridir. İlkbaharda yeşeren çevre, yaz ortalarında sararır, kurur. Dağlarda bodurlaşmış, çalı ve dağınık meşe ağaçlarından oluşan topluluklar, daha yükseklerde karaçam ağaçları görülür. Kızılırmak boyunca onu besleyen derelerin kıyılarında söğüt ve kavak toplulukları uzanmaktadır.

Ekonomisi, İl ekonomisinde, merkezde yoğunlaşan endüstrinin büyük rolü olmuştur. Yanı sıra, tarım ve hayvancılık kırsal kesiminde önemini korur. Yetiştirilen tarım ürünlerinin başlıca şöyle sıralanabilir: Tahıllardan buğday, arpa, yulaf; baklagillerden mercimek, fiğ, nohut; endüstri bitkilerinden şekerpancarı, yağlı tohumlardan ayçiçeği; meyvelerden üzüm, elma, armut. Hayvancılık gelişmiştir. Geniş yaylalarda; koyun, keçi, sığır beslenir. Ahır hayvancılığı gelişmektedir. Canlı hayvan, et, süt ve süt ürünleri, tarım ürünleri ticareti yapılır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1. İÇ TİCARET

1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.1.1. Ticari Elektronik İleti Şikâyetleri: 6563 sayılı kanun kapsamında, Ticari Elektronik Şikâyet, telefon, çağrı merkezleri, faks, otomatik arama makineleri, akıllı ses kaydedici sistemler, elektronik posta, kısa mesaj hizmeti gibi vasıtalar kullanılarak elektronik ortamda gerçekleştirilen ve ticari amaçlarla gönderilen veri, ses ve görüntü içerikli iletilerdir. İletilerin içeriklerinden dolayı il Müdürlüğümüze e-devlet üzerinden İTG sistemine yapılan şikâyetlere işlem yapılmaktadır. Ticari ileti gönderen mevzuattaki şartları taşması gerekir. Gerekli şartları taşımayan ve Ticari Elektronik Şikâyet sistemine bildirilmişse Müdürlüğümüzce işlem yapılmaktadır. Bu servisimizde bir personelimiz görev yapmaktadır. Günlük olarak sistem üzerinde yapılan şikâyetler incelenerek mevzuatın gereklerine uyuyorsa işleme alınır ve resmi süreç başlatılır.

Elektronik Ticaret Ve Organize Perakende Ticarete ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yerine getirmektedir. Ticari Elektronik Şikâyetle ilgili olarak toplam 2021 yılında 124 şikâyetin 18'ine işlem yapılmıştır. 40.135 TL idari para cezası uygulanmıştır.2022 yılında 96 şikâyetin 25'ine işlem yapılmıştır.85.525 TL idari para cezası uygulanmıştır.

1.1.2. Perakende Ticarete Yönelik Hizmetler: Ticaret İl Müdürlükleri olarak çağın gereklerini yerine getiren güçlü bir alt yapıya yani mevzuat ve elektronik sistemlere sahip olduğumuzu söyleyebiliriz. Son yıllarda İç ticaretle ilgili olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Kanununun, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunların çıkarılmasıyla ciddi ve çok önemli mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır. Bu temel düzenlemelerle birlikte bakanlığımız e-devlet hizmet anlayışının gereği olarak, ticaret dünyamızın ve vatandaşlarımızın iş ve işlemlerini daha güvenli, kolay hızlı yürütebilmek amacıyla bazı elektronik programları hayata geçirmiştir.

1.1.3. Anonim Şirket Bakanlık Temsilcisi Görevlendirme Hizmetleri: 2021 yılı içerisinde İl Müdürlüğümüzce katılım sağlanan şirket genel kurulu sayısı 16'dır.2022 yılı içerisinde İl Müdürlüğümüzce katılım sağlanan şirket genel kurulu sayısı 19'dur.

1.1.4. Lisanslı Depoculuk Denetimleri: Lisanslı Depoculuk; Ürün depolama kapasitesine sahip bir hububat depolama tesisidir Kırıkkale ilinde, lisanslı depoculuk alanında faaliyet gösteren üç adet firma bulunmaktadır. Firma isimleri GK Lisanslı Depoculuk A.Ş., TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesi ve TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesidir.

GK Lisanslı Depoculuk A.Ş.'nin depo kapasitesi 60.000 ton dur.

TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesinin depo kapasitesi 60.000 ton dur.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesinin depo kapasitesi 41.000 ton dur.

Ayda bir kez Müdürlüğümüzce depolarda denetimler yapılmaktadır.

1.1.5. Cokey Numarası İşlemleri: Müdürlüğümüze Cokey numarası için başvuru yapan, 2021 yılında 21 firmanın sisteme kaydı yapılarak Cokey numaraları sisteme kaydı yapılmış, Cokey numaraları verilmiştir.

Bilindiği üzere;6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 58'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca üretici ve ithalatçıların, Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliğinin ekinde yer alan listedeki mallar için, belirlenen sayıda yetkili servis istasyonlarını oluşturarak, Bakanlığımızdan” Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi (SSHBY)” almaları zorunludur. SSHBY işlemleri elektronik ortamda yürütülmekte olup, firmalar işlem yapabilmek için Bakanlığımızca verilen “Co.Key Numarası ”nı kullanmaktadır.

“Yatırımlarda Bürokrasinin Azaltılması Projesi” kapsamında “e-SSHBY” sisteminde firma kayıtlarının bildirilmesi için;”Co.Key Numarası” yerine, ticaret siciline kayıtlı olan firmalar için “Merkezi Kayıt Sicil Sistemi (MERSİS) Numarası” ve esnaf siciline kayıtlı olan firmalar için ise ”Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi(ESBİS)Numarası” kullanılması uygulamasına geçilmiştir.

Bu nedenle;**15.11.2021** tarihinden itibaren “ticaret.net” sistemi üzerinde “Co.Key Numarası” kullanılarak firma kayıtlarının yapılmaması ve yeni “Co.Key Numarası” verilmemesi gerekmekte olup; Bakanlığımızdan “Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi” almak isteyen firmaların/esnaf işletmelerinin Bakanlığımız internet sitesinde (www.ticaret.gov.tr) “E-Hizmetler” menüsünde yer alan “e-SSHBY İşlemleri” sayfasına yönlendirilmesi sağlanmıştır.

1.1.6. Hal Kayıt Sistemi ve Hakem Heyeti Faaliyetleri: İlimizde 1 adet toptancı hali bulunmaktadır. Haldeki işletme sayısı 23'dür. Haldeki işlem miktarı 2022 verilerine göre 12.632.222 kg'dır.

1.1.7. Ticaret, Sanayi Odasına ve Ekonomik Göstergeler: Türlerine göre şirket sayıları, kurulan ve kapanan şirket sayıları, iç ticaret dengesi, alışveriş merkezleri, odalar ve borsalar, tarım ürünleri ticareti, çek kullanımı ve protestolu senetler bu bölümde detaylı olarak ele alınmıştır. İlimizde 1 adet Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) mevcuttur. Bu odalara kayıtlı toplam faal üye sayısı **31.12.2022** tarihi itibarıyla **2.957** adettir.

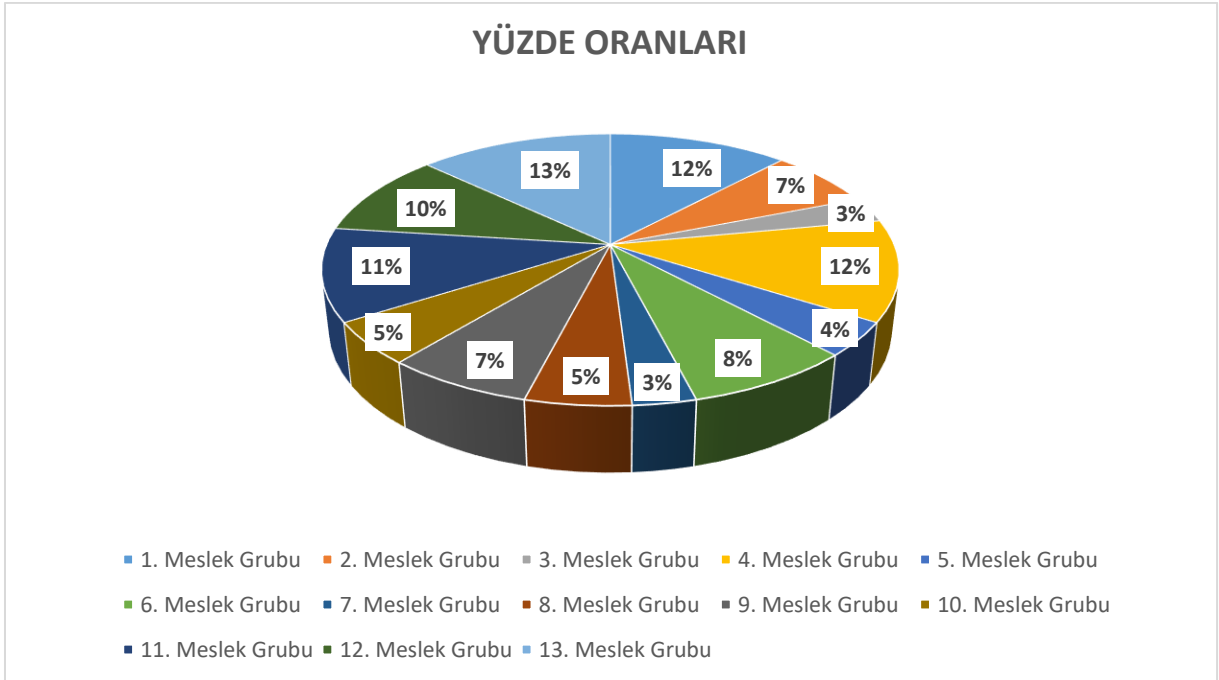
T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.8. Firma Dağılımı

Sıra	FİRMA TİPİ	ADET
1	Limited Şirket	1778
2	Anonim Şirket	558
3	Gerçek Kişi Ticari İşletmesi	500
4	Kooperatif	87
5	Kamu Kuruluşu	5
6	Diğer İktisadi İşletmeler	13
7	İktisadi Devlet Teşekkülü (İDT)	2
8	Diğer	11
9	Dernek İktisadi İşletmesi	3
10	Müesseseler	0
11	Kolektif Şirket	0
12	Esnaf	0
Toplam		2957

Kaynak: Kırıkkale TSO 2022

1.1.9. TSO'ya Kayıtlı Üyelerin Dağılımı

Kaynak: Kırıkkale TSO 2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.10. Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası Üyeleri Meslek Grubuna Göre Dağılımı

MESLEK GRUBU	SEKTÖR	ADET	% YÜZDE
1. Meslek Grubu	Toptan ve Parkende Gıdacılar	343	12
2. Meslek Grubu	Tarım Hayvancılık Yemciler Gübreciler	221	7
3. Meslek Grubu	Hazır Giyim ve Tuhafiyeciler	85	3
4. Meslek Grubu	Metal ve Tüm Sektör İmalatçıları	370	12
5. Meslek Grubu	Halı Mobilya Beyaz Eşya ve Elektronik Cihazlar	113	4
6. Meslek Grubu	Seyahat Acentesi Turizm İşletmeleri ve Yedek Parça Satış	229	8
7. Meslek Grubu	Orman Ürünleri Hırdavatçılar	95	3
8. Meslek Grubu	Bankalar Sigorta Acenteleri Sarraflar	148	5
9. Meslek Grubu	Mühendisler ve Mimarlar	199	7
10. Meslek Grubu	Eğitim ve Sağlıkçılar	152	5
11. Meslek Grubu	Hazır Yemek Temizlik Firmaları Bilgisayarcılar Reklamcılar	335	11
12. Meslek Grubu	Akaryakıtçılar	292	10
13. Meslek Grubu	İnşaat Müteahhitler	375	13
Toplam		2957	%100

Kaynak: Kırıkkale TSO 2022

1.1.11. Kurulan Ve Kapanan Şirket Sayısı

Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası verilerine göre 2022 yılında ilimizde 249 adet şirket kurulmuştur, 99 adet şirket kapanmıştır.

2022 YILI ŞİRKET, KOOPERATİF VE GERÇEK KİŞİ TİCARİ İŞLETME							
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOPERATİF	GERÇEK KİŞİ TIC. İŞL.	ŞİRKET	KOOPERATİF	ŞİRKET	KOOPERATİF	GERÇEK KİŞİ TIC. İŞL.
249	3	17	25	11	99	6	23
269			36		128		

Kaynak: Kırıkkale TSO 2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.12. Ticaret Borsasına İlişkin Temel Bilgiler

İlimizde 1 adet Ticaret Borsası bulunmaktadır. Kırıkkale Ticaret Borsasına 90 şahıs, 82 tüzel olmak üzere toplamda 172 üye kayıtlıdır. 2022 yılı işlem hacmi toplamı 1.526.122.111,23 TL'dir.

1.1.13. Borsanın 2022 yılındaki işlem miktarları ve üye sayıları dağılımı

Meslek Grubu	Üye Sayısı Şahıs	Üye Sayısı Tüzel	Ürün Tescil Miktarı (TL)
Zahire	59	58	1.423.136.999,14
Celep	31	24	108.134.561,72

Kaynak: Kırıkkale Ticaret Borsası-2022

1.1.14. Protesto Edilen Senet Sayılarının Dağılımı ve Tutarı

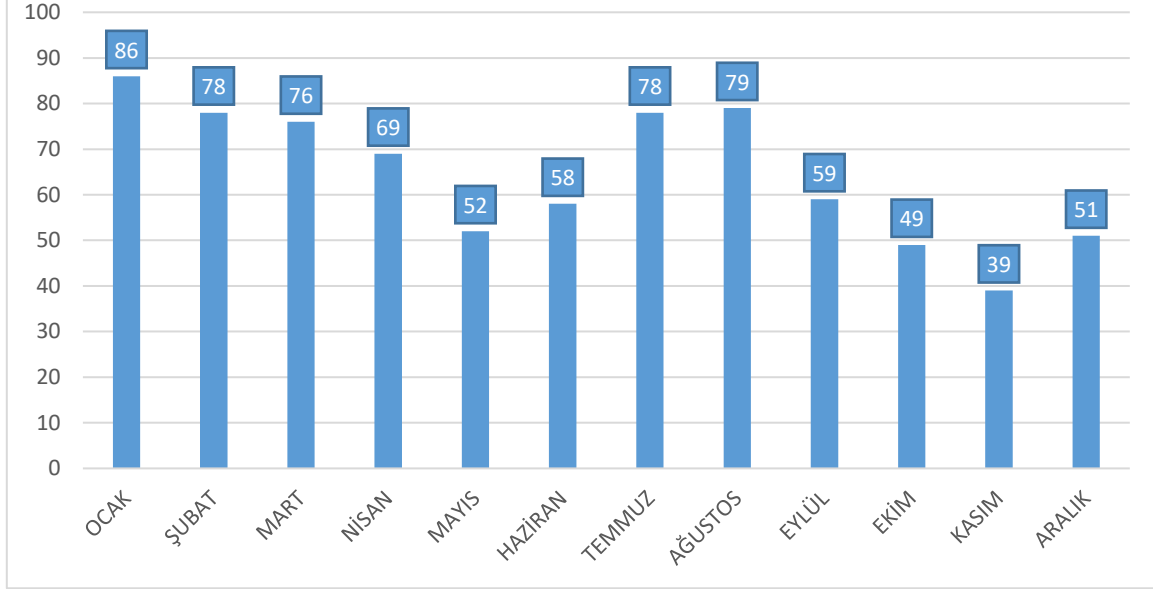
PROTESTO EDİLEN SENETLER (2022)		
Aylar	Adet	Tutar (TL)
Ocak	86	3.444.658
Şubat	78	1.031.980
Mart	76	1.678.223
Nisan	69	1.627.481
Mayıs	52	1.088.563
Haziran	58	1.203.500
Temmuz	78	3.024.086
Ağustos	79	2.852.605
Eylül	59	4.698.486
Ekim	49	2.297.472
Kasım	39	1.965.592
Aralık	51	5.096.428
Toplam	774	30.009.074

Kaynak: TBB Risk Merkezi 2022

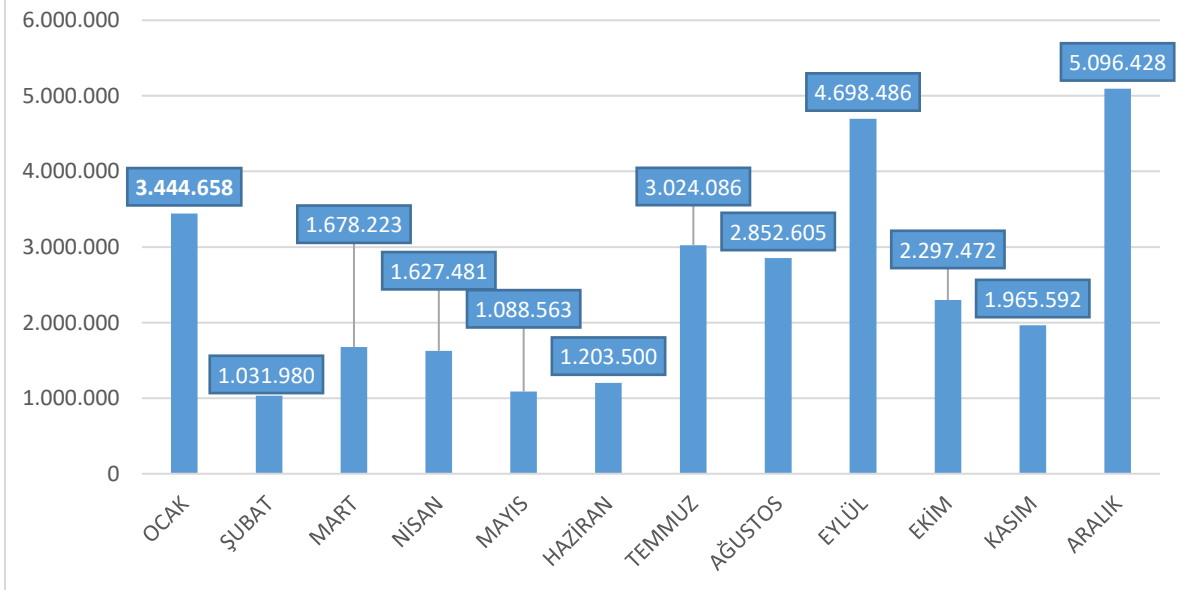

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Protesto Edilen Aylık Senet Adetleri 2022

Protesto Edilen Aylık Senet Tutarları 2022(TL)

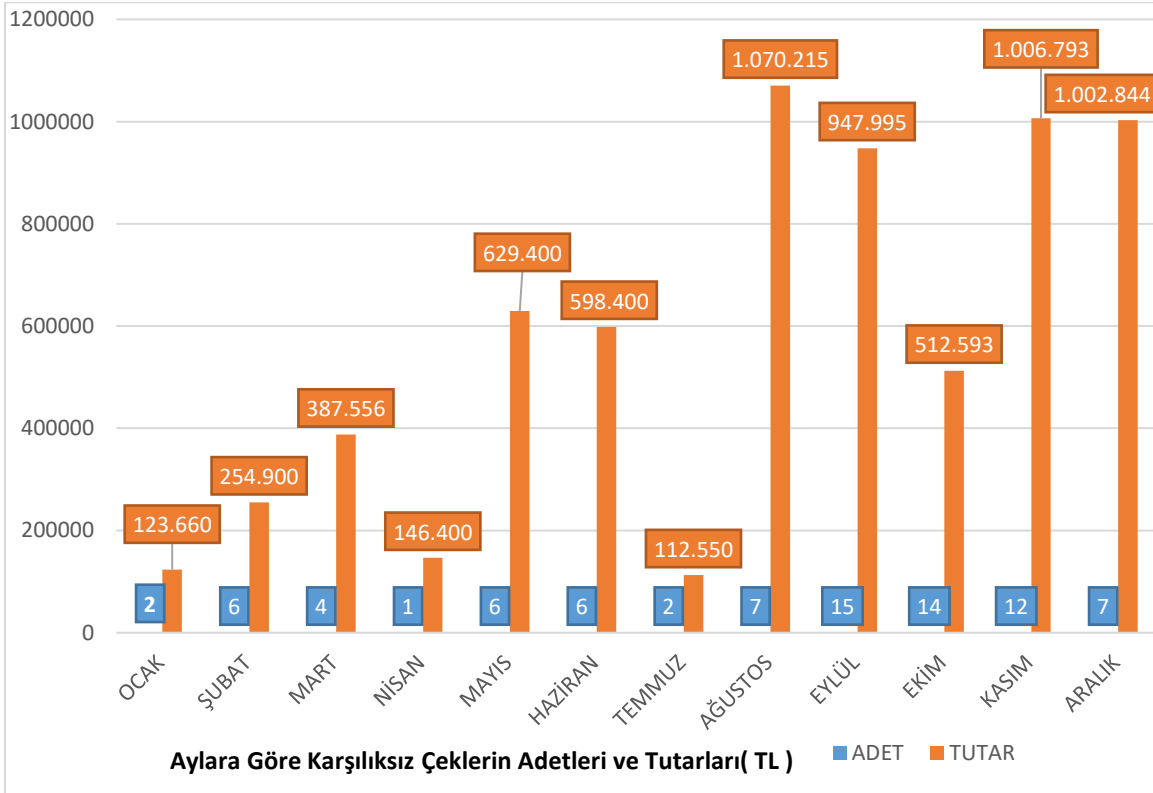
T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.15. Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Sayılarının Dağılımı ve Tutarı (TL)

KARŞILIKSIZ ÇEKLER (2022)		
Aylar	Adet	Tutar (TL)
Ocak	2	123.660
Şubat	6	254.900
Mart	4	387.556
Nisan	1	146.400
Mayıs	6	629.400
Haziran	6	598.400
Temmuz	2	112.550
Ağustos	7	1.070.215
Eylül	15	947.995
Ekim	14	512.593
Kasım	12	1.006.793
Aralık	7	1.002.844
Toplam	82	6.793.306

Kaynak: TBB Risk Merkezi 2022

1.1.16. Aylara Göre Karşılıksız Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)

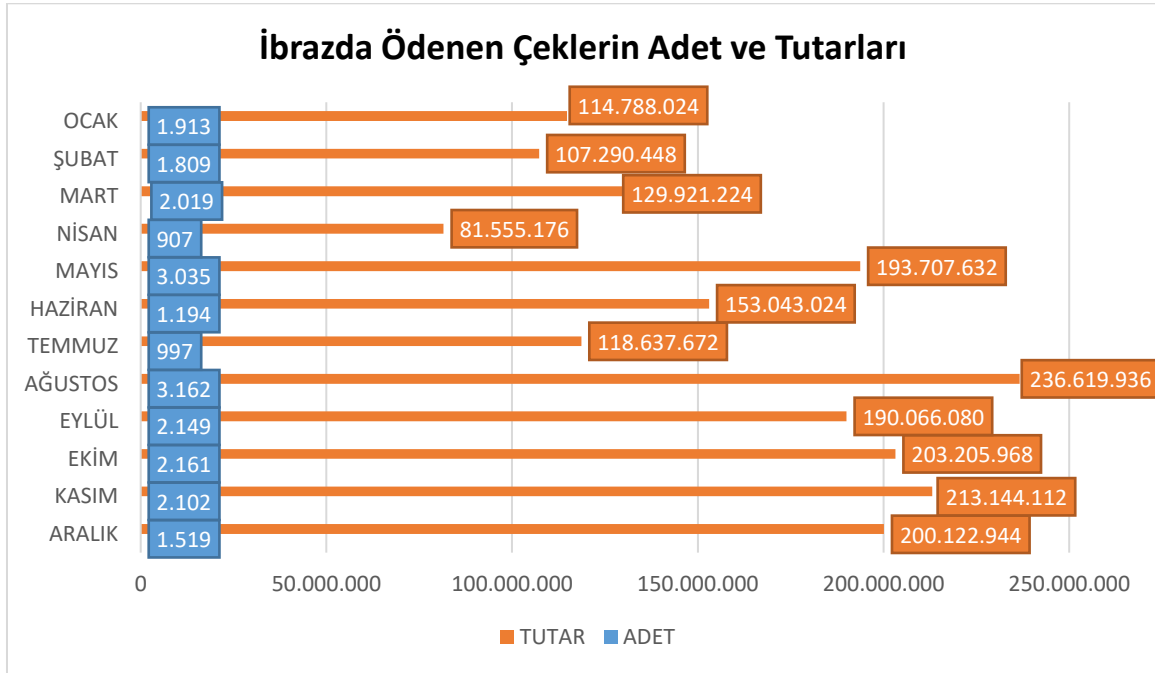
T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.17. İbrahimde ödenen çeklerin Adet ve Tutarı (TL)

İBRAZINDA ÖDENEN ÇEKLER		
Aylar	Adet	Tutar(TL)
Ocak	1.913	114.788.024
Şubat	1.809	107.290.448
Mart	2.019	129.921.224
Nisan	907	81.555.176
Mayıs	3.035	193.707.632
Haziran	1.994	153.043.024
Temmuz	997	118.637.672
Ağustos	3.162	236.619.936
Eylül	2.149	190.066.080
Ekim	2.161	203.205.968
Kasım	2.102	213.144.112
Aralık	1.519	200.122.944
Toplam	23.767	1.942.102.240

Kaynak: TBB Risk Merkezi 2022

1.1.18. Aylara Göre İbrahimde Ödenen Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.19. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti

13.02.2018 tarih 30331 sayılı İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında; ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle işigal eden, gerçek ve tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların ikinci el motorlu kara taşıtı alım satım faaliyetleri, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi ve iptaline karar verilmesine yönelik işlemler yürütülerek, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan işletme, toplu işyeri ve pazarlarda aranan şartlara uygunluğu incelenmektedir. 31.12.2022 tarihi itibariyle geçerli ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yetki belgesi 91 adettir.

Yıl	Onaylanan Yetki Belge Sayısı	İptal Edilen Yetki Belge Sayısı	Geçerli Yetki Belgesi
2022	139	48	91

1.1.20. Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi

05.06.2018 tarih 30442 sayılı Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, taşınmaz alım satımı ve kiralanması ile tapu işlemlerine aracılık eden, taşınmazla ilgili danışmanlık ve yönetim hizmeti veren gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.31.12.2022 tarihi itibariyle geçerli taşınmaz ticareti yetki belgesi 50 adettir.

Yıl	Onaylanan Yetki Belge Sayısı	İptal Edilen Yetki Belge Sayısı	Geçerli Yetki Belgesi
2022	53	3	50

1.1.21. Kuyum Ticareti Yetki Belgesi

14.04.2021 tarih 31454 sayılı Kuyumcu Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların kuyum ticareti faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir. 31.12.2022 tarihi itibariyle geçerli kuyum ticareti yetki belgesi 32 adettir.

Yıl	Onaylanan Yetki Belge Sayısı	İptal Edilen Yetki Belge Sayısı	Geçerli Yetki Belgesi
2022	33	1	32

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.21. Alışveriş Merkezleri

26 Şubat 2016 tarih ve 29636 sayı ile Resmi Gazetede yayımlanan Alışveriş Merkezleri yönetmeliğine göre ilimizde iki adet AVM vardır. Başlıca yerel zincir marketler diyebileceğimiz 4 adet zincir market vardır. Bu zincir marketler Gülenler,Nar Market,Aybimaş ve Tufanlar'dır.Gülenler'in 9 adet şubesi ve 140 çalışan personeli bulunmaktadır. Nar Market'in 4 adet şubesi ve 43 çalışan personeli bulunmaktadır. Aybimaş'ın 11 adet şubesi ve 210 çalışan personeli bulunmaktadır. Tufanlar'ın 4 adet şubesi ve 75 çalışan personeli bulunmaktadır. Gülenler'in 4 adet şubesi bulunmaktadır. Ayrıca Bim'in 60 adet şubesi ve 200 çalışan personeli bulunmaktadır., A-101'in 55 şube sayısı ve 250 çalışan personeli bulunmaktadır. Şok Market'in 36 şubesi ve 155 çalışanı bulunmaktadır. Migros'un 3 şubesi ve 56 çalışan personeli bulunmaktadır. Tarım Kredi Kooperatifi'nin 6 şubesi ve 33 çalışan personeli bulunmaktadır. AVM bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Sıra	İLDE YER ALAN AVM'LER	AVM'nin Toplam Satış Alanı (M2)	AVM'de Yer Alan İşletme Sayısı	AVM'de Esnaf Toplam Satış Alanı (M2)	AVM'de Yer Alan Toplam Geleneksel, Kültürel veya Sanatsal Değeri Olan Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler kapsamında Esnaf ve Sanatkâr İşletmesi Sayısı	AVM'de Geleneksel, Kültürel veya Sanatsal Değeri Olan Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler Kapsamındaki Esnaf ve Sanatkârlarca Kiralanan Toplam Satış Alanı (M2)
1	AYBİMAŞ	11.500	10	-	-	-
2	PODİUM	20.485	55	-	-	-

1.1.22. Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler

Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslek grubuna giren 5 meslek, 13 esnaf tespit edilmiştir. Kalaycı, Bıçak- bileyci, Yorgancı, esnafına ESKK'dan faizsiz kredi alması sağlanmıştır.

Grubu	Meslek	Sayı
Maden	Kalaycı	2
	Bıçak/Bileyci	4
İplik Tekstil	Yorgancı	5
	El örgücüsü	1
Hammaddesi Karışık Olan El Sanatları	El Sanatları	1
TOPLAM		13

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği 71 kod numarası ile 26.11.1989 tarihinde kurulmuştur. ESBİS'den alınan verilere göre İlimizde 2022 yılına göre, 1 Esnaf birliği, 15 Esnaf ve sanatkâr odası ve **8053** esnaf kaydı vardır. Birliğin Başkanlığını Osman CEBECİ yürütmektedir. Esnaf Sanatkârlar Odaları Birliğine Bağlı odaların üye dağılımı aşağıdadır.

1.2.1. Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği Meslek Grubu

Sıra	Meslek Grubu	Üye Sayısı Şahıs
1	Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârlar Birliğine Bağlı Oda ve Şubeler	985
2	Karma Esnaf ve Sanatkârlar Odası	1463
3	Lokantacılar Kebapçılar Köf. Tat. Odası	430
4	Şoförler ve Otomobilciler Odası	359
5	Bakkallar ve Büfeciler Odası	733
6	Berberler ve Kuaförler Odası	313
7	Kahveciler Odası	201
8	Kasaplar Odası	127
9	Minibüsçüler Odası	450
10	Terziler Konfeksiyoncular ve Triko Odası	309
11	Oto Sanatkârlar ve Demirciler Odası	700
12	Sebzeciler Odası	358
13	Servis araçları ve Nakliyeciler Odası	881
14	Esnaf ve Sanatkârlar Odası-Keskin	326
15	Şoförler ve Otomobilciler Odası-Keskin	159
16	Esnaf ve Sanatkârlar Odası-Çerikli	259
17	Toplam	8053

Kaynak :Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği -2022

1.2.2. Esnaf ve Sanatkârların Cinsiyet Dağılımı: ESBİS'ten alınan verilere göre, 2022 yılında esnafımızın %86,11 erkek, %13,88 kadın esnaf olduğu görülmektedir.

1.2.3. Esnaf ve Sanatkârların Yaş Ortalaması: Kırıkkale'de meslek odalarına bağlı olarak faaliyet gösteren esnafın yaş ortalaması erkeklerde 30-55 kadınlarda 28-45yaş aralığındadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.2.4. En fazla Tescil Yapılan 3 Meslek

2021 yıl içerisinde en çok tescil olan, yani odalara kayıt olan Büfelerde, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaret, Nakliye,Oto, Emlak Alım Satımı ve Oto Alım Satımı yapılan ticaretle ilgili esnaflık yapan meslek grubu olmuştur.2022 yılı içerisinde en çok tescil olan ,yani odalara kayıt olan Büfelerde, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaret,Nakliyat,Emlak,Oto alım satımı yapılan ticaretle ilgili esnaflık yapan meslek grubu olmuştur.

Sıra Numarası	Meslek 2021	Meslek 2022
1	Büfelerde, Bakkalarda Ve Marketlerde Yapılan Ticaret	Büfelerde, Bakkalarda Ve Marketlerde Yapılan Ticaret
2	Oto, Emlak Alım Satımı	Nakliyat, Emlak,Oto Alım Satımı
3	Taşımacılık	Oto Alım Satımı

Kaynak :Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği -2022

1.2.5. İşyeri sayısı En fazla Artan 3 Meslek

Sıra Numarası	Meslekler
1	Büfelerde, Bakkalarda Ve Marketlerde Yapılan Ticaret
2	Emlak
3	Güzellik salonları İşletmeciliği

Kaynak :Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği -2022

1.2.6 İlimizde (Pandemi Döneminde) Esnaf Hibe Desteği istatistikleri

İlimizde pandemi döneminde esnafımıza **31.789.000 TL** Hibe Desteği sağlanmıştır.

Gelir Kaybı ve Kira Desteği

Bakanlığımızca koronavirüs nedeniyle ticari faaliyeti olumsuz etkilenen esnafımıza 3 ay süreyle 1000 TL gelir kaybı, 500 TL kira desteği verilmiştir. Bu kapsamda, 4155 ticari kazancı basit usul olan esnafımıza 16.530.000 TL gelir kaybı desteği ödemesi yapılmıştır. Ayrıca 261 esnafımıza kira desteği olarak 423.071.000 TL olmak üzere 16.953.704 TL ödeme yapılmıştır.

ESNAFA YAPILAN DESTEK	ONAYLANAN BAŞVURU SAYISI	VERİLEN TOPLAM DESTEK TUTARI(TL)
Gelir Kaybı Desteği	4155	16.530.000
Kira Desteği	261	423.704
Toplam	4416	16.953.704

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Gelir Kaybı Desteği

(3 bin TL ve 5 bin TL) Bakanlığımızca koronavirüs nedeniyle, ticari faaliyeti olumsuz etkilenen ciro kaybına ve nace koduna göre belirlenen işletmelere 3 bin ve 5 bin TL hibe desteği verilmiştir. Bu kapsamda, ilimizde 4342 esnaf ve tacirimize toplam 14.132.000 TL ödeme yapılmıştır.

GELİR KAYBI DESTEĞİ (TL)	BAŞVURU SAYISI	ÖDENEN TUTAR(TL)
3000 TL	3789	11.367.000
5000 TL	553	2.765.000
Toplam	4342	14.132.000

1.3 .KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER

İlimizde mevcut aktif olan Kooperatif sayısı 25 adettir. Bunlardan Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi 7, Esnaf Kefalet Kooperatifi 5, Tarım Satış Kooperatifi 2, Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi 2, Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi 2, Kadın Girişim ve İşletme Kooperatifi 7 adettir.

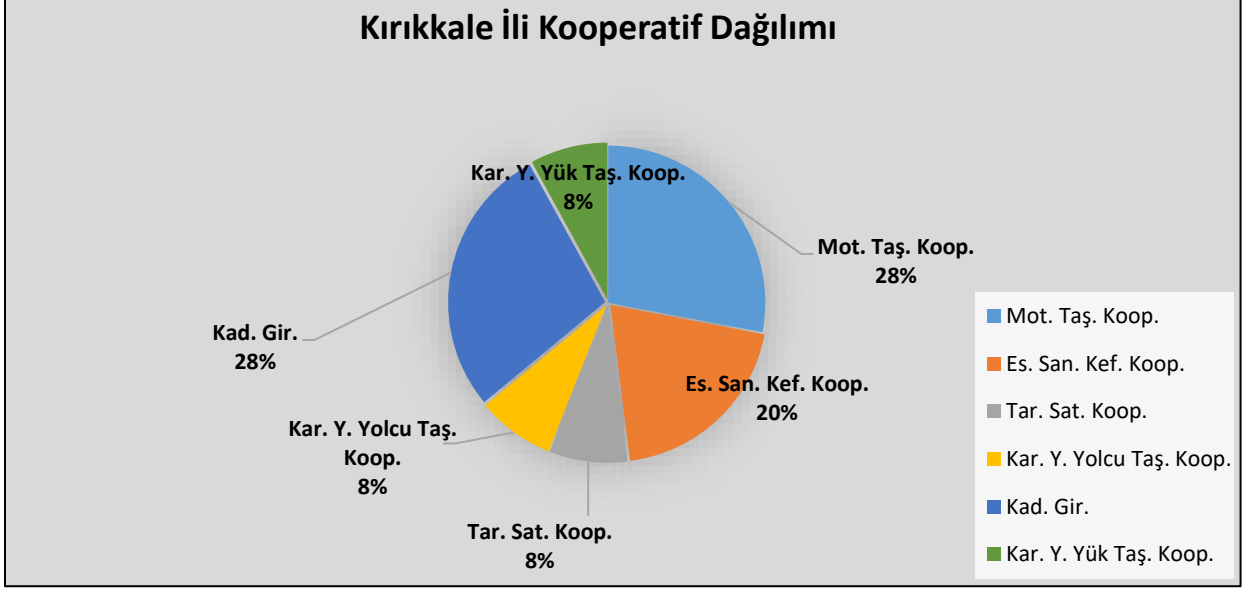
1.3.1. Kooperatif Türleri ve Sayısı

S.NO	KOOPERATİFİN UNVANI	AKTİF	PASİF	ORTAK
1	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Koop.	5	-	3590
2	Tarım Satış Kooperatifi	2	-	1397
3	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	7	-	127
4	Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	2	-	42
5	Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	2	-	237
6	Kadın Girişimi Üretim Ve İşletme Kooperatifi	7	-	73
	Toplam	25	-	5466

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Kırıkkale İli Kooperatif Dağılımı

Kaynak: Koop-Bis-2022

1.3.2. Kadın Kooperatifleri, KOOP-DES Hibe Desteği ve Yapılan Çalışmalar

İl Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde, İl genelinde biri merkezde olmak üzere toplam yedi Kadın Girişim, Üretim Ve İşletme Kooperatifimiz vardır. İlimizde kadınların ürettikleri ürünlerin ticarileşebilmesi, ekonomiye kazandırılması amacıyla kadın kooperatifleri kuruluşuna önem verilmiştir. Bu kapsamda kadın kooperatifinin kurulabilmesi için 15 konferans, toplantı vb. etkinlik yapılmıştır.

İlimizde kurulu bulunan Kadın Girişim, Üretim ve İşletme kooperatiflerinden 4'üne Bakanlığımızca açılan Koop- Des projeleri kapsamında Tarım İl Müdürlüğü işbirliğiyle proje yapıldı. Projelerimizin hepsi destek almaya hak kazandı. Delice, Keskin, Sulakyurt, Karakeçili Kadın Girişim, Üretim ve İşletme kooperatiflerimize toplam 360 bin TL mal, ekipman alımı desteği sağlandı. **Kadın Kooperatifleriyle ilgili ilimizde yapılan başlıca çalışmalar şunlardır.**

- Delice ilçemizde kaymakamlık toplantı salonunda iki kez kadın girişimcilerimize Kadın Kooperatifleri konulu bilgilendirme toplantısı yapıldı. Ve müteakiben ilçemizde Kadın Kooperatifi kuruldu. Kooperatifin Başkanlığını Suna Yalçın ifa etmektedir. Kooperatif yöresel yemek yapan lokanta/Kafeterya tarzı bir mekân açarak faaliyetlerine devam etmektedir. Kooperatife proje yapılarak (mutfak eşyaları için) Koop-Des kapsamında 78 bin TL destek verildi. Kooperatif ortak sayısı 14'dür. Ürünlerin satışı Kooperatif merkezi, Kafeteryalar, Semt pazarı ve e-ticaret alanlarında yapılmaktadır
- Keskin ilçemizde Kaymakamlık işbirliği ile toplantı salonunda kadın girişimcilerimize "Kadın Kooperatifleri" konulu sunum yapıldı. Müteakiben ilçemizde Kadın Kooperatifi kuruldu. Kooperatifin Başkanlığını Behram SİLSÜPÜR ifa etmektedir. Kooperatif ortak sayısı 16'dır. Kooperatife Bakanlığımızın açmış olduğu Koop-Des projeleri Koop-Des kapsamında "bakliyat paketleme" makinası için 112 bin TL destek verildi.. Ürünler

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Sulakyurt İlçemizde, kadın kooperatifi kurulabilmesi için, Sulakyurt Kaymakamlık işbirliği kadın girişimcilerimize iki kez “Kadın Kooperatifleri” konulu sunum yapıldı. Müteakiben ilçemizde kooperatif kuruldu. Kooperatifin Başkanlığını Filiz Tamkoç ifa etmektedir. Kooperatif ortak sayısı 8’dir.Kooperatif Turşu ve Yufka imal etmektedir. Ürünler Kooperatif merkezi ile semt pazarında satışa sunulmaktadır. Sulakyurt ilçemiz turşusuyla öne çıktığı için Sulakyurt turşusu üzerine yoğunlaşma oldu. Kooperatifimize turşu yapımıyla ilgili Koop-des projesi yapılarak salamura, iğneleme, yıkama makinası alındı. 112 bin TL destek verildi.
- Yahşihan İlçemiz Irmak Kasabasında, Irmak Hanımeller Kadın Kooperatifi kurulması amacıyla üç kez bilgilendirme toplantısı yapıldı. Toplantılara Bakanlık uzmanları ve Genel Müdür düzeyinde katılım oldu.Müteakiben ilçemizde kooperatif kurulmuş olup ortak sayısı 9’dur.Kooperatifin Başkanlığını Satı Kütük ifa etmektedir. Irmak Kadın Kooperatifine meslek edindirme Kursu açıldı. Irmak Kadın Kooperatifi Ankara Kongre Merkezinde ve Çorum ilinde açılan fuara katılımlar sağlandı.Irmak Hanımeller Yahşihan ilçemize 3 Aralık 2021 yılı itibarıyla 10 ortaklı Mucize Kadın Kooperatifi kurulmuştur. Yönetim kurulu üyeleri olarak Cemile Üner, Seher Kılıç ve Nermin Göker seçilmiştir. Kooperatif **el sanatları ve Hediyelik eşya** alanında faaliyet göstermektedir.Ürünlerin satışı Kooperatif merkezi, Kafeteryalar,Semt pazarı ve e-ticaret alanlarında yapılmaktadır.
- Karakeçili İlçemizde, kadın kooperatifi kurulabilmesi için, Karakeçili Kaymakamlığı işbirliği kadın girişimcilerimize iki kez Kadın Kooperatifi konulu toplantı yapıldı. Müteakiben ilçemizde kooperatif kuruldu.Kooperatifin Başkanlığını Behram SİLSÜPÜR ifa etmektedir.Kooperatif ortak sayısı 7’dir. Karakeçili ilçemizde kendilerine özgü **yöresel peynir yapımı** üzerinde talep oldu. Kooperatifimize peynir yapımıyla ilgili peynir yapım makine-ikmal alımı için Koop-Des projeleri kapsamında 57 bin TL destek verildi.
- Kırıkkale İl merkezinde TSO Kadın Girişimcilerinin kooperatif kurma talepleri üzerine Müdürlüğümüzce kadın Koop konulu sunum yapıldı. İlimizde ilk kurulan kadın kooperatifidir.Kooperatif ortak sayısı 9’dur.Başlangıçta TSO kendi binasının en üst katında Yöresel Yemek Lokantası açma düşünceleri vardı. Sonraki aylarda bu düşüncelerinden vazgeçtiler.23 Mart 2021 yılında Genel Kurul yapılarak yönetim kurulu üyeleri Songül Dölek, Medine Cihangir ve Canan Erkök seçilmiştir.
- 07.03.2022 tarihinde Kırıkkale İl Kültür Merkezinde, Kırıkkale “Kadınlarla Büyük Türkiye Yolunda Programı” kapsamında, İl Müdürlüğümüz tarafından Kadın Kooperatifleri sunumu yapılmıştır.
- 17.02.2022 tarihinde, Bakanlığımızın Koop-Des Projesi hakkında bilgi vermek amacıyla İlimizdeki Kadın Kooperatifleri üyelerine Koop-Des sunumu yapılmıştır.
- 30.12.2021 tarihinde, Bahşılı Kaymakamlığı’nda Kadın Kooperatifleriyle ilgili bilgi vermek amacıyla kooperatif kurmak isteyen bayanlara Kadın kooperatifleri sunumu yapılmıştır.

1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİM İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER

İl Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığında, Tüketici Hakem Heyeti Raportörü kadrosunda 2 (iki) personel, Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni ve Memur kadrosunda 4 personel olmak üzere toplam 6 personel görev yapmaktadır. Başka bir kurumdan geçici görevli personelimizde tüketicileri karşılamakta, bilgilendirme yapmakta, şikâyet dilekçelerine yardımcı olmaktadır.

Tüketici Hakem Heyetimiz 2022 yılı içerisinde her ay iki toplantı süreci tamamlamış şikâyet dilekçelerini görüşerek karar vermektedir. 2022 yılından 2023 yılına devreden 360 dosya bulunmaktadır. 2022 yılında Şikâyet Başvurusu: 1745, Karar Verilen: 1749, Lehe Karar: 820 Aleyhe Karar: 876 ve Görevsizlik Kararı:53 adet olarak belirtilmiştir.

1.4.1. İstatistik Veriler

Tüketici Hakem Heyetimize, 2022 yılından süreci devam eden 2023 yılına devreden 360 tüketici şikâyeti ile birlikte toplam 2109 dosya yıl içinde işlem görmüştür.

2022 yılı içerisinde işlem gören 2109 dosyanın 1749 'u (%82,93) karara bağlandı. 360 şikâyet başvurusunun (%17,06) karar alma süreci (savunma, bilirkişi vb.) devam etmektedir. Bu tüketici şikâyet başvuruları 2023 yılına devretmiştir.

En çok tüketici şikâyeti 1107 başvuru ile (%62,93) ayıplı mal ve hizmet konusunda yapılmıştır. 456 adet tüketici şikâyetiyle garanti belgesi, satış sonrası hizmetler ve diğer konusunda yapılan başvurular ikinci sırada yer almaktadır.

İlimiz Tüketici Hakem Heyetince karara bağlanan 1749 tüketici şikâyetinin, 820 şikâyet başvurusu (%46,88) tüketici lehine, 876 şikâyet başvurusu (%50,08) tüketici aleyhine, 53 şikâyet dosyasına (%3,03) görevsizlik kararı verilmiştir.

1.4.2. Yıllarına göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları

Başvuru Durumu	2020 Yılı	2021 Yılı	2022 Yılı
Tüketici Şikâyet Başvuruları	1695	1572	1759
Devreden dosya sayısı	258	350	360
Karar Verilen	1629	1541	1749
Tüketici Lehine Karar	860	710	820
Tüketici Aleyhine Karar	722	780	876
Görevsizlik	47	51	53

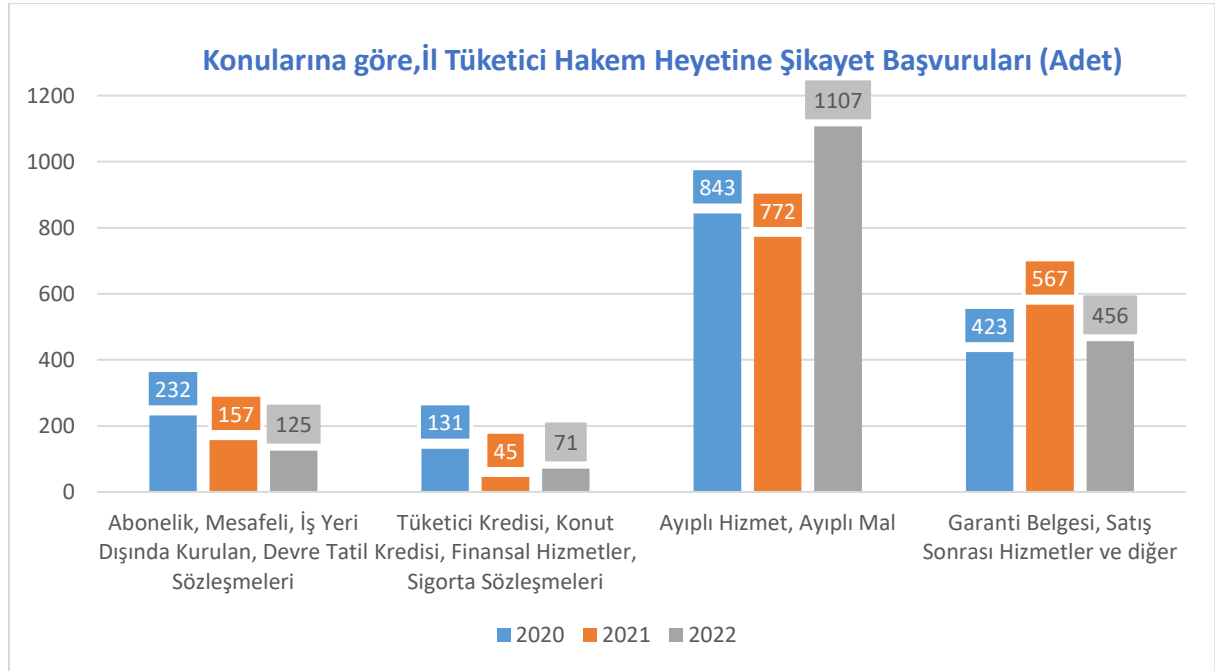

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.4.3. Konularına Göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları

Başvuru Konusu	2020	2021	2022
	Başvuru Sayısı	Başvuru Sayısı	Başvuru Sayısı
Abonelik, Mesafeli, Devre Tatil Sözleşmeleri	232	157	125
Krediler, Finansal Hizmetler, Sigorta Sözleşmeleri	131	45	71
Ayıplı Mal, Ayıplı hizmet	843	772	1107
Garanti Belgesi, Satış Sonrası Hizmetler ve diğer	423	567	456

Kaynak TÜBİS-2022

1.4.4. Tüketici CİMER Başvuruları

Tüketici şikâyetleriyle ilgili CİMER sistemi bir raportörümüz tarafından anlık, günlük olarak kontrol edilmektedir. Tüketicilere verilen cevaplar İl Müdürü onayından sonra mail olarak sistem üzerinden gönderilmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.4.5. CİMER Tüketici Sorunları İl Hakem Heyeti Başvuruları

Başvuru Yoluna Göre Gelen Başvuru			
Başvuru yolu	Başvuru sayısı		
	2020	2021	2022
İnternet	94	70	100
Telefon	10	9	10
Mektup	-	-	-
Şahsen	1	1	4
TOPLAM	105	80	114

Başvuru Tipine Göre Gelen Başvuru			
Başvuru yolu	Başvuru sayısı		
	2019	2020	2022
Şikâyet	99	57	103
Görüş ve Öneri	-	-	1
İstek	2	10	4
İhbar	3	8	2
Bilgi Edinme	1	5	3
Teşekkür	-	-	1
TOPLAM	105	80	114

Gelen Başvuruların Konulara Göre Dağılımı(ilk 5 konu)		
Başvuru yolu	Konu	Gelen Sevk Toplam
		2022
Ekonomi, İç/Dış Ticaret	Tüketicinin Korunması(Garanti, Ayıplı Mal,Satış sonrası vb.)	78
Ekonomi, İç/Dış Ticaret	Esnaf ve sanatkarlar	7
Cimer başvuru işlemleri	Başvuru akıbet	6
Ekonomi, İç/Dış Ticaret	İç Ticaret	5
Telekomünikasyon	GSM ve Telefon Servis Sağlayıcı şirketler	2
TOPLAM		83

Kaynak CİMER-2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.5. PİYASA GÖZETİM VE DENETİM TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

Bu şubemizde «Fiyat Etiketi, Garanti Belgesi, Haksız fiyat artışı» denetimleri yapılmaktadır.

➤ **Fiyat Etiketi Denetiminde;**

2022 yılında 594 firmada 2823 üründe etiket denetimi yapılmıştır. 11 firmaya 6.765,00 TL İdari Yaptırım cezası uygulanmıştır.

➤ **Haksız Fiyat Artışı Denetiminde;**

2022 yılında 607 firmada, 3099 üründe denetim yapılmış olup, tutulan tutanak ve ekleri işlem yapılmak üzere Bakanlığa gönderilmiştir.

➤ **Garanti Belgesi denetiminde;** 10 firmada 34 üründe yapılan denetimde uygunsuzluğa rastlanılmamıştır.

➤ **Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu denetiminde;** 10 firmada 34 üründe yapılan denetimde uygunsuzluğa rastlanılmamıştır.

2022 yılında ayda 1 defa olmak üzere toplamda **12 Lisanslı Depo Ürün Tespiti denetimi** yapılmıştır. İlimizde 3 adet Lisanslı Depo bulunmaktadır.

1.5.1. 2022 Yılında Yapılan Denetim Tablosu

Konu Başlıkları	Firma Sayısı 2020	Ürün Sayısı 2020	Firma Sayısı 2021	Ürün Sayısı 2021	Firma Sayısı 2022	Ürün Sayısı 2022	Ceza Miktarı (TL)2022
Fiyat Etiketi	40	112	215	1651	594	2823	6765
Garanti Belgesi	15	45	21	66	10	34	-
Tanıtma ve kullanma Kılavuzu	16	48	22	69	10	34	-
Haksız Fiyat Artışı (HFA)	401	549	272	1754	607	3099	-
Toplam	472	754	530	3540	1221	5990	6765

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.DIŞ TİCARET

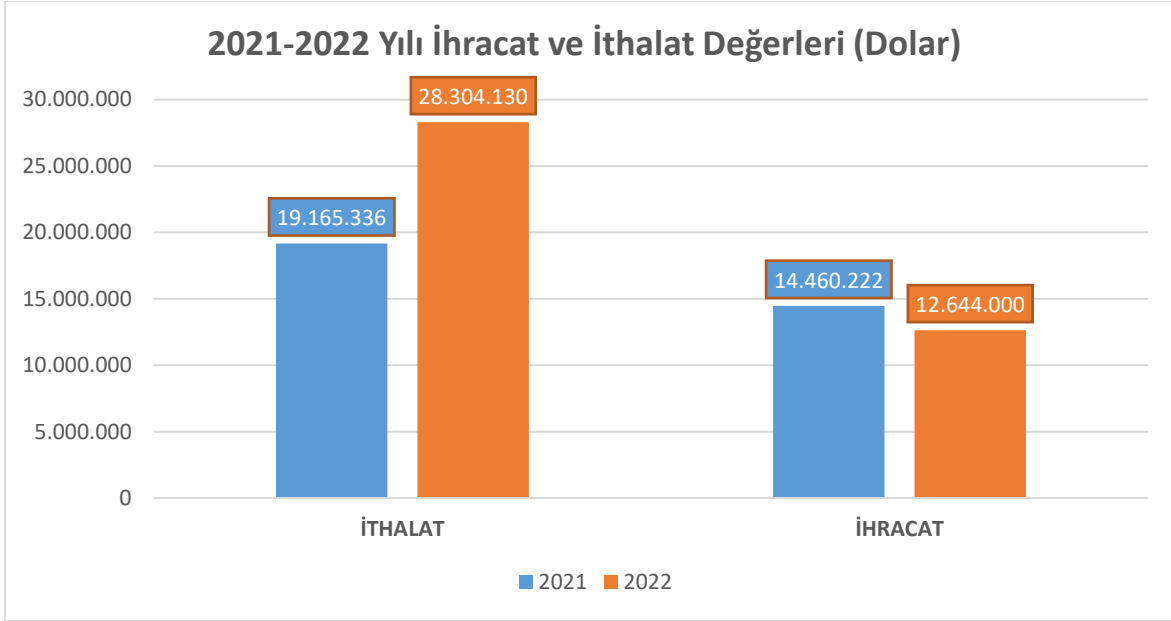

2.1. İhracat ve İthalat Hacmi

- 2021 yılında toplam ihracatı 14.460.222 \$ gerçekleşmişken, **2022 yılında İlimizde toplam 12.644.000 \$ ihracat** olduğu görülmektedir.
- 2021 yılında gerçekleştirilen toplam ithalat 19.165.336 \$ olurken **2022 yılında toplam ithalatı ise 28.304.130 \$'dır.**

2021- 2022 yılı ihracat ve ithalat (Dolar)

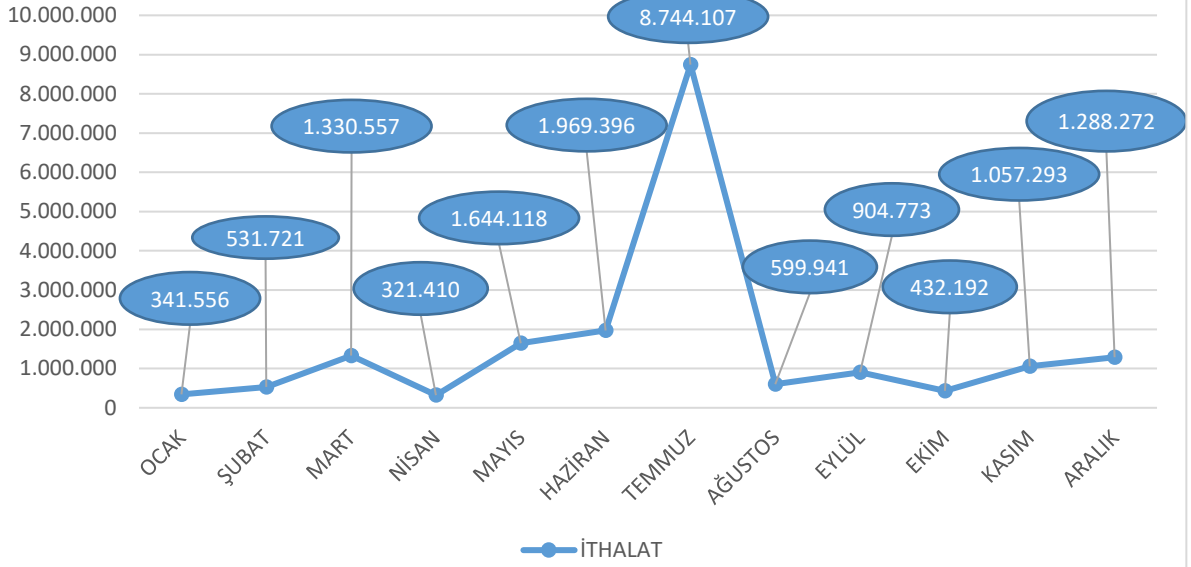

2021 YILI KIRIKKALE İHRACAT VE İTHALAT DEĞERLERİ (DOLAR)		
Aylar	İthalat	İhracat
Ocak	341.556	2.409.273
Şubat	531.721	1.756.096
Mart	1.330.557	2.507.833
Nisan	321.410	861.051
Mayıs	1.644.118	781.865
Haziran	1.969.396	1.680.521
Temmuz	8.744.107	1.177.150
Ağustos	599.941	197.942
Eylül	904.773	1.160.079
Ekim	432.192	499.368
Kasım	1.057.293	657.634
Aralık	1.288.272	771.410
TOPLAM	19.165.336	14.460.222

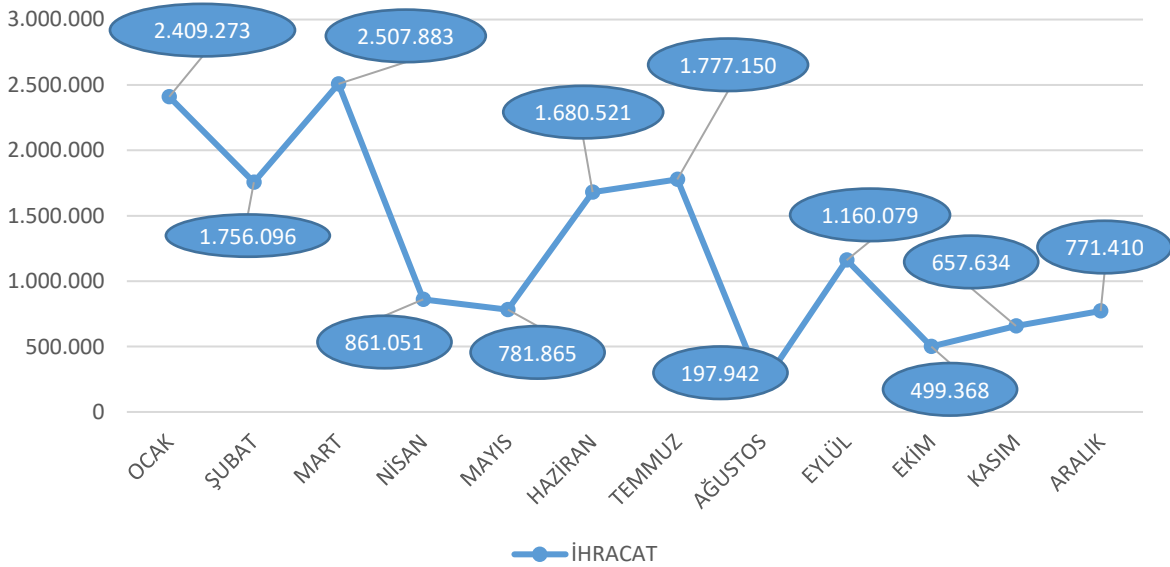

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

İlimizde 2021 Yılı Aylara Göre İthalat Miktarı(Dolar)

İlimizde 2021 Yılı Aylara Göre İhracat Miktarı(Dolar)

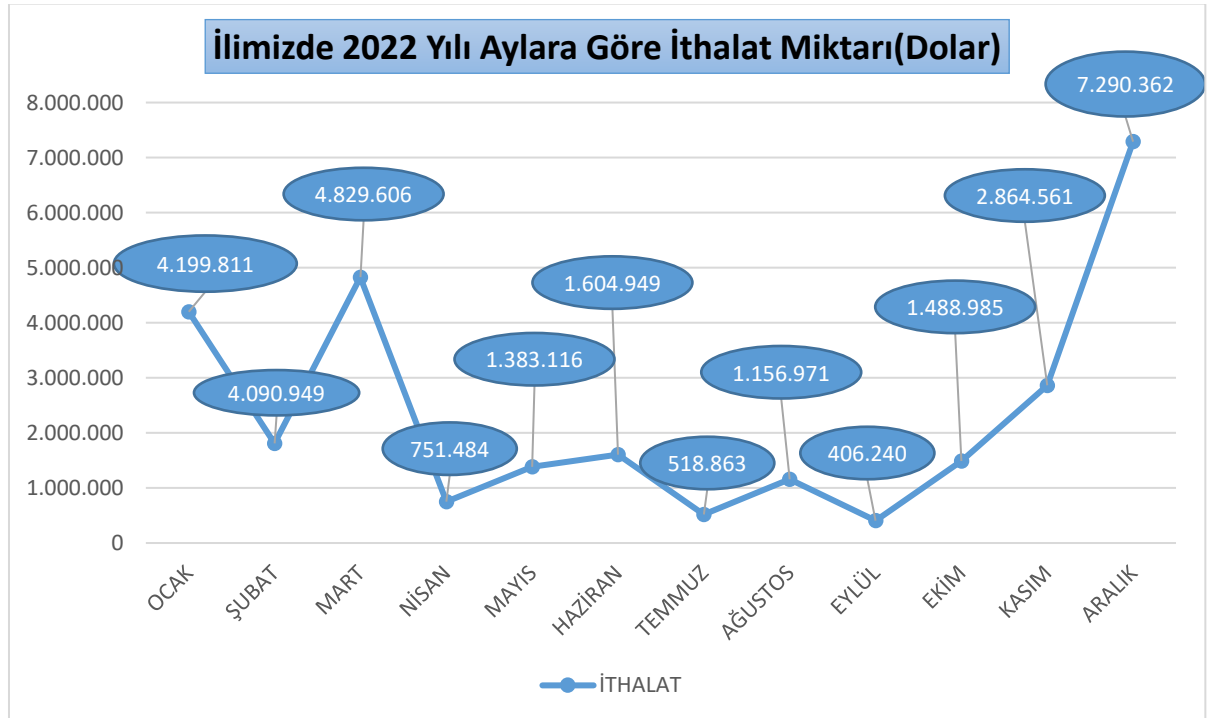

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

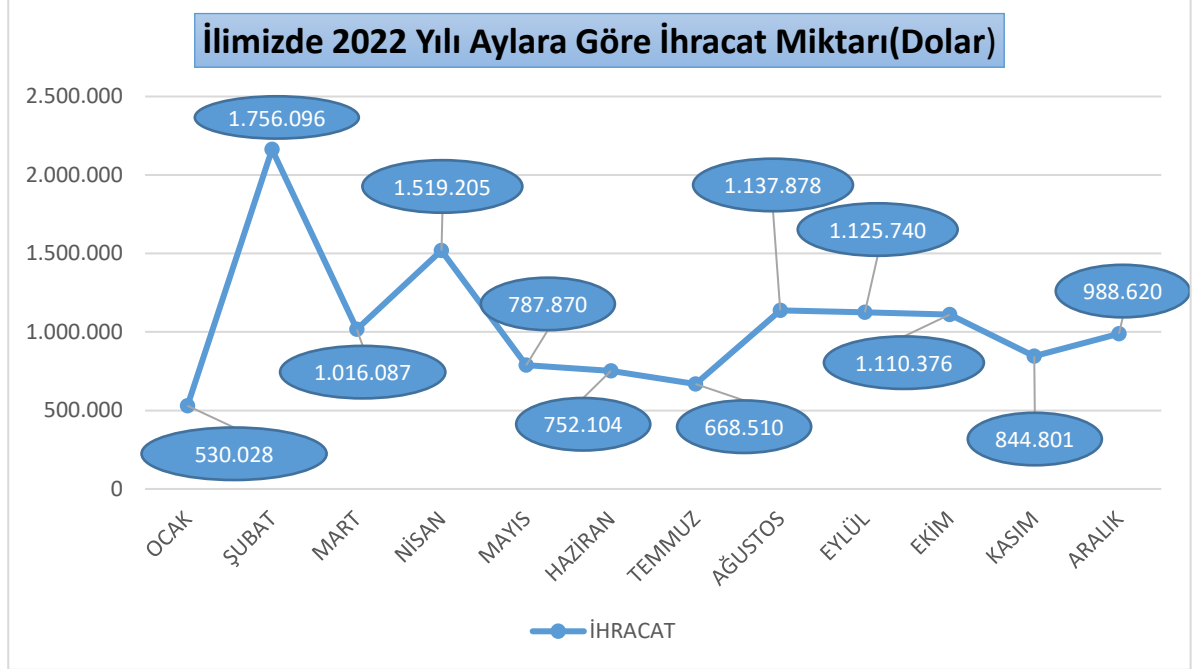
2022 YILI KIRIKKALE İHRACAT VE İTHALAT DEĞERLERİ (DOLAR)		
Aylar	İthalat	İhracat
Ocak	4.199.811	530.028
Şubat	1.809.182	2.162.781
Mart	4.829.606	1.016.087
Nisan	751.484	1.519.205
Mayıs	1.383.116	787.870
Haziran	1.604.949	752.104
Temmuz	518.863	668.510
Ağustos	1.156.971	1.137.878
Eylül	406.240	1.125.740
Ekim	1.488.985	1.110.376
Kasım	2.864.561	844.801
Aralık	7.290.362	988.620
TOPLAM	28.304.130	12.644.000

Kaynak: TÜİK-2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.2. İhracat

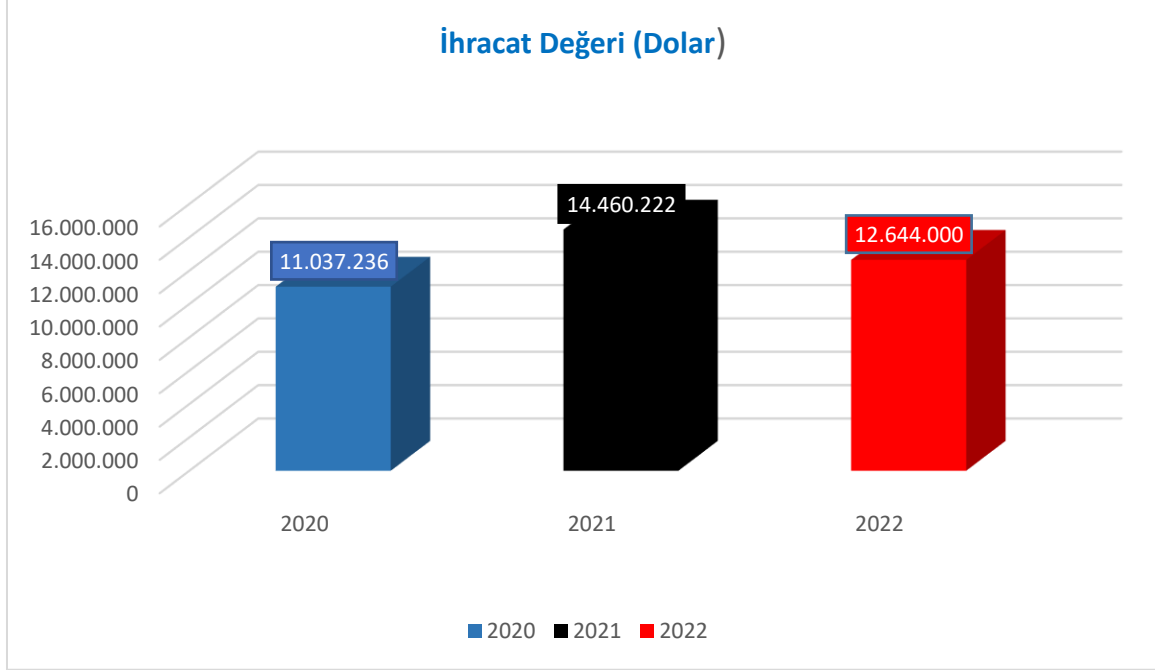
İlimizin TÜİK verilerine göre 2022 yılı aralık ayına kadar 2.438.636 Dolar ile en çok ihracat yaptığı ülke **Irak**, en çok ihracat yaptığımız ürün ise “**Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler**”dir.

2.3. 2020-2022 Yıllarına Göre İhracat Değeri (Dolar)

Yıl	İhracat Değeri (Dolar)
2020	11.037.236
2021	14.460.222
2022	12.644.000

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Kaynak: TÜİK2021

2.4. İhracat yapılan ilk 10 ülke ve ihracat payları

Sıra No	Ülke Adı	İhracat (\$)	% Yüzde
1	Irak	2.438.636	27,27
2	Almanya	1.435.001	16,04
3	Brezilya	1.227.744	13,73
4	Türkmenistan	863.809	9,66
5	Hollanda	602.761	6,74
6	Polonya	594.011	6,64
7	İran	509.698	5,69
8	Ukrayna	493.630	5,52
9	İtalya	415.687	4,65
10	Etiyopya	363.974	4,06
	Toplam	8.944.951	100

Kaynak: TÜİK 2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.5. En çok ihracat yapılan 10 ürün kalemi ve ihracat payları

Sıra No	Fasıl adı	İhracat Dolar
1	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	2.926.313
2	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	2.842.842
3	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, dokunmuş diğer eşya ve paçavralar	1.313.129
4	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	1.227.744
5	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	899.726
6	Plastikler ve mamulleri	627.067
7	Demir veya çelikten eşya	539.567
8	Eczacılık ürünleri	432.040
9	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edil en ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	273.782
10	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	197.720

Kaynak: TÜİK 2022

2.6. İthalat

- İlimizin TÜİK verilerine göre **2022 yılı aralık ayına kadar 8.831.561 Dolar** ile en çok ithalat yaptığı ülke **İtalya**, en çok ithalat yaptığımız ürün ise “**Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları**”dır.

2.7. En çok ithalat yapılan ilk 10 ülke ve ithalat payları

Sıra No	Ülke Adı	İhracat İthalat (\$)	Yüzde%
1	İtalya	8.831.561	41,64
2	Çin	4.133.733	19,49
3	İsviçre	3.684.828	17,38
4	Japonya	1.847.706	8,71
5	ABD	565.481	2,68
6	Romanya	630.001	2,97
7	Tayvan	429.783	2,03
8	İsrail	342.289	1,61
9	Slovakya	434.516	2,05
10	Cezayir	307.062	1,44
	Toplam	21.206.960	100

Kaynak: TÜİK 2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.8. En çok ithalat yaptığımız 10 ürün kalemi ve ithalat payları

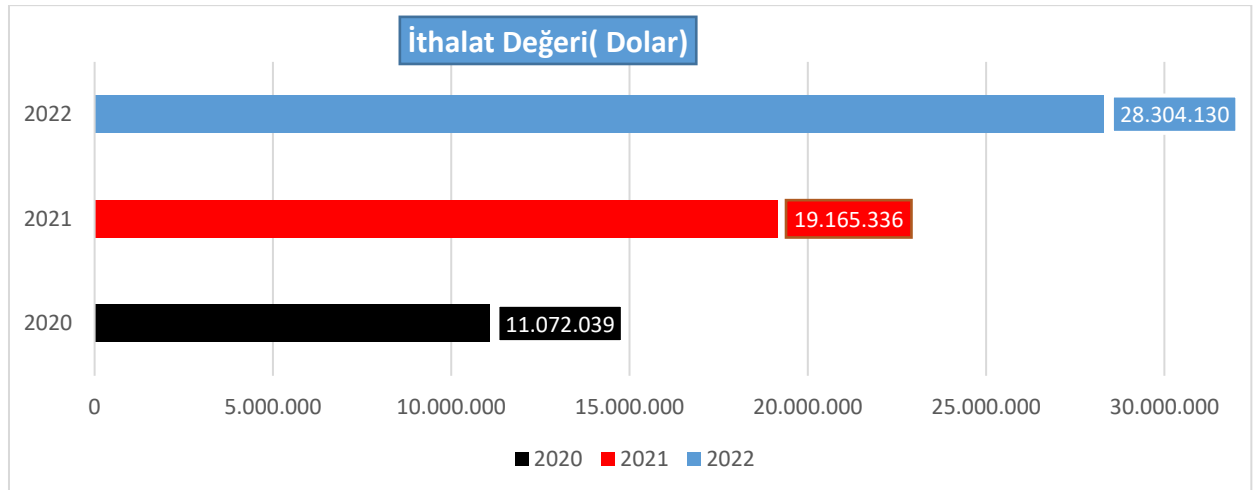
Sıra No	Fasıl adı	İthalat Dolar
1	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	15.673.482
2	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	4.277.372
3	Organik kimyasal ürünler	2.418.535
4	Demir veya çelikten eşya	1.120.851
5	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	850.165
6	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	626.261
7	Canlı Hayvanlar	542.623
8	Şeker ve şeker mamulleri	345.500
9	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	323.171
10	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	287.159

Kaynak: TÜİK – 2022

2.9. 2020-2022 Yıllarına Göre İthalat Değeri (Dolar)

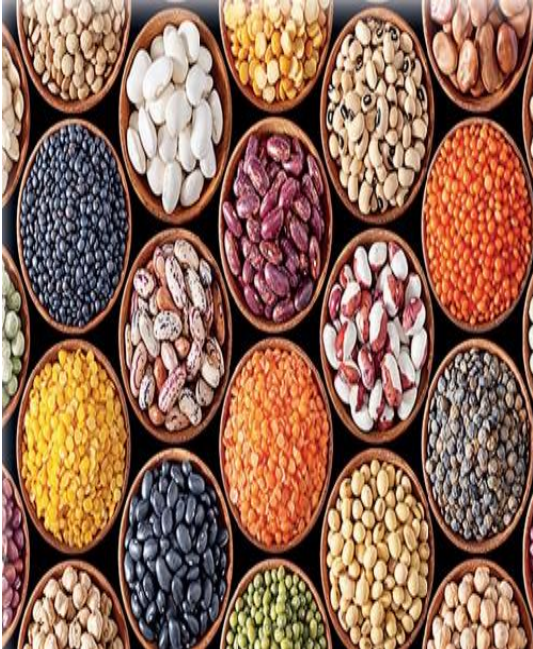
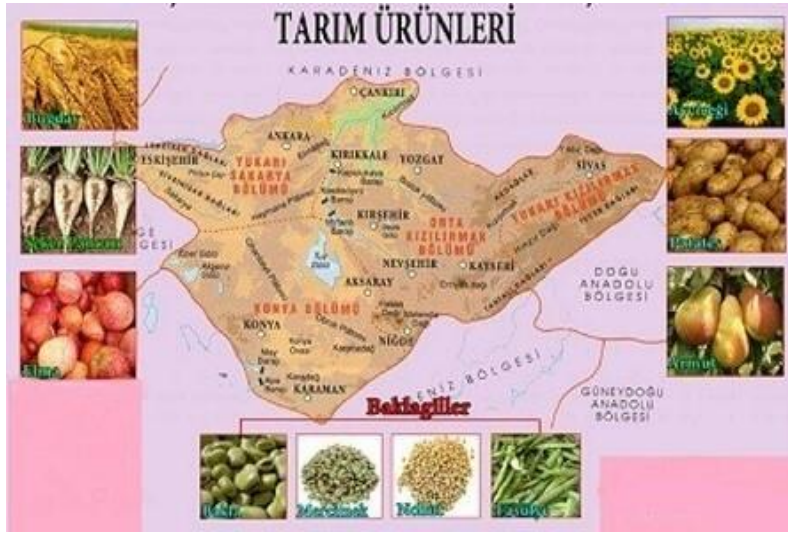
Yıl	İthalat Değeri (Dolar)
2020	11.072.039
2021	19.165.336
2022	28.304.130

Kaynak: Tük-2022

3. TARIM

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

3.1 TARIM SEKTÖRÜ

3.1.1 Ciro Büyüklüğüne İlk 10 İşletme/Bitkisel

Sıra No	İl	İlçesi	Köy/Mahalle	İşletme Sahibi
1	Kırıkkale	Keskin	Yenice	İlhan GÜNEŞLİ
2	Kırıkkale	Karakeçili	Karşıyaka	Salih DOĞAN
3	Kırıkkale	Delice	Büyükyazlı	Ali AYTEKİN
4	Kırıkkale	Delice	Gözükızıllı	Çetin ERULUĞ
5	Kırıkkale	Yahşihan	Irmak	Yakup DEMİRBİLEK
6	Kırıkkale	Balışeyh	Işıklar	Emine DOĞAN
7	Kırıkkale	Delice	Herekli	Sebahattin BAŞKAYA
8	Kırıkkale	Keskin	Aşağıışık	Abdullah ÖZTÜRK
9	Kırıkkale	Balışeyh	Karalı	Arap KANTEKİN
10	Kırıkkale	Delice	Baraklı	Ömer KILIÇEL

3.1.2 Ciro Büyüklüğüne İlk 10 İşletme/Hayvancılık

Sıra No	İl	İlçesi	İşletme Sahibi	Küçükbaş Hayvan Sayısı
1	Kırıkkale	Sulakyurt	Erşat İLKBAHAR	1210
2	Kırıkkale	Merkez	Ziyabent KANSIZ	975
3	Kırıkkale	Delice	Birol BAŞKAYA	879
4	Kırıkkale	Delice	Esalet TEKİNİŞİK	852
5	Kırıkkale	Sulakyurt	Mehmet YILDIRIM	809
6	Kırıkkale	Sulakyurt	Halil İbrahim ÖZDEMİR	798
7	Kırıkkale	Sulakyurt	Satılmış CESUR	797
8	Kırıkkale	Balışeyh	Ertuğrul PEHLİVANLI	780
9	Kırıkkale	Merkez	Mustafa CEBECİ	763
10	Kırıkkale	Delice	Ali Osman BAŞKAYA	737

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Sıra No	İlçe	Mahalle/Köy	İşletme Sahibi	Büyükbaş Hayvan Sayısı
1	Keskin	Merkez-Bozkurt	Ömer ŞANAL	488
2	Keskin	Merkez-Bozkurt	Emre Kaan ŞANAL	457
3	Keskin	Seyfli	Tokay Hayvancılık Ltd. Şti.	331
4	Merkez	Çullu	Ömer ÖZDOĞAN	315
5	Delice	Çerikli	Önder MENGÜLOĞUL	313
6	Balışeyh	Merkez-Oba	Olcay BALTACI	290
7	Yahşihan	Kılıçlar	Natural Besi Tic.Ltd.Şti.	288
8	Delice	Çerikli	Ertürk MENGÜLOĞUL	283
9	Keskin	Cankurtaran	Köksal GÖÇER	276
10	Balışeyh	Işıklar	Yusuf GİTTİGELMEZ	242

3.1.3 Üretici Örgütleri

İLİMİZDEKİ ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİ	
ÖRGÜT ADI	FAALİYET YERLERİ
Üzüm Üreticileri Birliği	Delice
Kırmızı Et Üreticileri Birliği	İl Bazında
Koyun ve Keçi Üreticileri Birliği	İl Bazında
Damızlık Sığır Üreticileri Birliği	İl Bazında
Arı Yetiştiriciliği Birliği	İl Bazında
Hayvancılık Kooperatifleri Üst Birliği	Kırıkkale ve Yozgat

Kaynak: Kırıkkale Tarım ve Orman. İl Müd.-2022

3.2. Tarımsal Krediler ve Destekler

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 2017 yılında başlatılan Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında, Ülkemizde arz açığı bulunan, stratejik öneme haiz, bölgesel önem arz eden, insan beslenmesi - sağlığı ve hayvansal üretim açısından önemli 21 üründe (buğday, arpa, çavdar, çeltik, dane mısır, tritikale, yulaf, mercimek, nohut, kuru fasulye, pamuk, soya, yağlık ayçiçeği, kanola, aspir, çay, fındık, zeytinyağı, patates, soğan (kuru) ve yem bitkileri) mazot-gübre, sertifikalı tohumluk kullanım, fark ödemesi, yem bitkileri, fındık alan bazlı gelir destekleme uygulamaları yürütülmektedir.

2021 üretim yılında Tarım Havzalarında desteklenecek ürünlerin belirlenmesi amacıyla; iklim, toprak, topografya, su kısıtı, istatistiki veriler, ekim nöbeti ve il/ilçe müdürlükleri ile STK önerileri birlikte değerlendirilerek ürün listeleri oluşturulmuştur.

2022 üretim yılı destek kalemleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

2022 Üretim Yılı Destek Kalemleri

➤ Yağlı Tohumlu Bitkiler Fark Ödemeleri Desteği
➤ Hububat,Baklagil ve Dane Mısır Fark Ödemesi desteği
➤ İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi
➤ Mazot ve Gübre Desteği Ödemesi
➤ Organik Tarım Destekleme Ödemesi
➤ Sertifikalı Fidan Kullanım Desteği
➤ Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği
➤ Yem Bitkileri Destekleme Ödemesi
➤ Küçük Aile İşletme Desteği
➤ Lisanslı Depoculuk Desteği
➤ Toprak Mahsulleri Ofisi Alım Primi Desteği

3.3. 2022 Yılı Havzalarda Desteklenen Ürün Listeleri

Havza Adı	Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler
Kırıkkale-Bahşılı	Arpa,Aspir,Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri,Tritikale
Kırıkkale-Balışeyh	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Çelebi	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Delice	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Karakeçili	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Keskin	Arpa,Aspir, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Merkez	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Sulakyurt	Arpa, Aspir, Buğday, Çeltik, Nohut, Yem Bitkileri
Kırıkkale-Yahşihan	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Soğan (Kuru), Tritikale

Kaynak: Kırıkkale Tarım ve Orman. İl.Müd.-2022

3.4. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

- Tarım sektörünün yapısını iyileştiren, doğal kaynakları ve çevreyi koruyan, en az üç yıllık dönemi kapsayacak, aktif çiftçi odaklı, üretim, kalite, ulaşılabilir fiyatlar ve sürdürülebilirliği esas alan yönlendirici bir destekleme sisteminin oluşturulması,
- Tarımsal işletmelerde küçük, orta ve büyük ölçekli işletme tanımlarının yapılarak faaliyetlerin planlanması,
- Sürdürülebilirlik, verimlilik ve rekabet ilkelerine dayalı, birim sudan maksimum faydayı sağlayacak, tarımsal üretim planlamasının bir devlet politikası haline getirilerek güvence altına alınması,
- Uzun vadede ortaya çıkabilecek olan risklerin bertaraf edilmesi, ürün çeşitliliği, dış ticarete sürekliliği sağlama, ürün maliyetlerinin düşürülmesi,
- Tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla etkin işbirliği yapılarak tohumdan sofraya dijital değer zincirinin kurulması,

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuğu kapsamındaki ürünlerin artırılması, sistemin geliştirilmesi, lisanslı depo işletmelerince tarım ürünlerine dayanılarak oluşturulan elektronik ürün senetleri ticaretinin yaygınlaştırılması,
- Aile işletmeciliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak için kadın ve gençlerde girişimciliğin desteklenmesi,
- Bitki ve hayvan hastalıkları ile etkin mücadelede yerli ilaç ve aşı üretiminin teşvik edilmesi,
- 5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu yürürlüğe girmeden önceki yıllarda tarım arazileri miras yolu ve çeşitli nedenlerle küçülmüş, parçalara bölünmüş, verimlilik ve kârlılık için gereken büyüklüğü altında kalmıştır.
- Tarım arazilerinin intikalden kaynaklanan mülkiyet sorunu bulunmakta, İlimizde harç muafiyeti olmasına rağmen intikal işleminin bugüne kadar istenilenin çok altında kalması yeni miras yasasının uygulanmasını güçleştirmektedir.
- Mera Kanunu kapsamında kurulması gereken “**Mera Yönetim Birlikleri**” kurulamamakta, kurulanlar da amacı doğrultusunda etkin bir şekilde görev yapamamaktadır. Ayrıca mera işgalleri devam etmektedir.
- Bitkisel üretimi destekleme uygulamaları kapsamında, ilave bir desteklemeyle parsel birleştirme ve hisse birleştirme özendirilmelidir.
- Parçalı, küçük ve tarımsal üretimde kullanılmayan parsellerin; kamulaştırma yapılması ve yapılacak yasal düzenlemeyle, sınırdaş parsel sahiplerine satılması yoluyla, ekonomiye kazandırılmalıdır.
- İlimizde yaygın olan buğday-nadas münavebe sisteminde,nadas yerine özellikle yem bitkilerinin (macar fiği, korunga),baklagillerin (nohut, mercimek) dahil edilmesi gerekmekte olup, Tarım ve Orman Bakanlığınca nadas alanlarının daraltılmasına yönelik destekler ve projeler uygulanmalıdır.
- İlimizde sulama yatırımları yetersiz veya mevcut sulama altyapısının çok eski olması ve ihtiyaca cevap verememesi,hem su israfına neden olmakta hem de yeterince yararlanılamamaktadır.
- Bakanlıkça yürütülen toplulaştırma ve tarla içi geliştirme çalışmalarına hız verilmelidir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

(Toplulaştırma kapsamına alınmış 17 köyümüzün 4'ünde toplulaştırma çalışmaları tamamlanmış olup, geriye kalan 13 köyümüzde toplulaştırma çalışmalarının tamamlanması sağlanmalıdır.)

- Devlet su işleri ve ilgili diğer kuruluşlar tarafından ilimiz merkez ve 8 ilçesinde uygun alanlarda yapılacak sulama amaçlı baraj ve gölet yatırımlarıyla, yeni alanlar sulu tarıma açılarak, sulanabilen arazi miktarımız arttırılmalıdır.
- Başta damlama sulama sistemi olmak üzere, basınçlı sulama sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılarak, suyun etkin ve tasarruflu kullanımı sağlamak amacıyla, Bakanlıkça verilen bireysel sulama desteklerindeki prosedürler kolaylaştırılmadadır.
- Anıza direk ekim yöntemi yaygınlaştırılmalıdır. Bu konuda üniversitelerin, araştırma enstitülerinin yeni çalışmalar yapmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Sulanabilen arazi miktarının azlığı ve mevcut su kaynaklarının etkin kullanılmaması
- Tarımsal destekleme kalemlerinin çok fazla olması, takibi ve etkinliğini düşürmektedir.
- Tarımsal istatistiklerin etkin olarak yerine getirilmesindeki zorluklar,
- Mera ve yaylalardaki kaçak yapılaşmalar, Tarım arazileri üzerinde bulunan izinsiz bina ve yapılar,
- Tarıma dayalı sanayi yatırımlarının yetersiz olmasına bağlı olarak, kırsal alanda istihdam ve göç sorununun olması,
- Nadas alanlarının üretime dönük olarak kullanılmaması,

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

4.SANAYİ

4.1. Sanayi Sektörü Yapısı

Kırıkkale il merkezi kamu ağırlıklı sanayi şehri olup, diğer ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı tarıma dayalıdır. Kırıkkale’de imalat sanayi kamuya ait büyük işletmelerin yanında, özel sektöre ait küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. MKEK Fabrikaları ve TÜPRAŞ Rafinerisi ilin ekonomik yapısında önemli yer tutmaktadır.

Kırıkkale imalat sanayi; savunma, metal ve petro-kimya sanayi alanında yoğunlaşırken, özel sektörde genellikle bu sanayi kollarına bağlı olarak gelişmenin yanı sıra tarım makinaları, gıda, yem, toprak, tekstil, ağaç ve mobilya işleri sanayinde de ilerleme kaydedilmiştir.

Ülkemiz savunma sanayisinin bel kemiğini oluşturan, 1921 yılında İmalatı Harbiye Fabrikasının kurulması ile temelleri atılan ve stratejik önemi haiz Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş. (MKE A.Ş.)’nin 10 fabrikasından 5’i, 2 işletmenin 1’i ve Hurda Müdürlüğü ilimizde bulunmaktadır.

Başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu Bölgesindeki birçok ilin petrol ürünleri ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1986 yılında kurulan, petrol işleme kapasitesi 5 milyon ton/yıl olan, BOTAS’ın ceyhan terminalinden 447 kilometre uzunluğunda boru hattı marifetleriyle ulaşan ham petrolü işleyen TÜPRAŞ Orta Anadolu Rafinerisi ilimizde bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra; Milli savunma Bakanlığına bağlı Mühimmat İslah, Geliştirme ve Yenileştirme Merkezi (MİGYEM) ile Mühimmat Ayırma ve Ayıklama tesisi (MAAT)’de ilde faaliyet göstermektedir.

Kırıkkale ekonomisinin sacayağından biri olan 1997 yılında kurulmuş olan Kırıkkale I. Organize Sanayi Bölgesi 150 hektar alan üzerine tesis edilmiş ve altyapı çalışmaları 2001 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır. Toplam 67 sanayi parselinden 64’ü dolu ve 3’ü boş alan bulunmaktadır. Kırıkkale OSB’deki firmaların tamamen faaliyete geçmesi ile 2612 kişiye istihdam sağlanacağı öngörülmekte olup, yönetim özel sektöre devredilmiştir. Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi MKEK’den sonra ilde en fazla istihdama katkı sağlayan İlin en önemli ekonomik kuruluşur. Proje doluluk oranı %95,5’dir. mobilya sektörüdür. Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi ile Küçük Sanayi Sitesinin Kırıkkale Üniversitesine çok yakın mesafede olması, bilimsel danışmanlık hizmetlerinin yapılması konusunda ekonomik büyümeye önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca Üniversite bünyesinde kuruluşu tamamlanan TEKNOPARK’ ta hizmet vermeye başlamıştır.

Ahılı parselleri olarak bilinen 50 hektar alan üzerine kurulan Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas OSB 2013 yılında kurulmuş olup ,2017 yılında hizmete açılmıştır. Müteşebbis Heyet Üyeleri; İl Özel İdaresi, Kırıkkale Belediyesi, MKEK, Ticaret ve Sanayi Odası, Savunma Sanayi Müsteşarlığından oluşmaktadır. Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi 30 sanayi parselinden oluşmaktadır. Toplam 30 sanayi parselinden 17’si dolu 13 sanayi parseli

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

boştur. Proje doluluk oranı %56,6'dır.2019 yılı içerisinde yatırımcı almaya başlamıştır. İlimizin Savunma Sanayi alanındaki yatırımlara olan uygunluğu nedeniyle ekonomik anlamda önemli katma değer ve personel istihdamı yaratacağı düşünülmektedir.

2010 yılında tamamlanarak hizmete açılan Keskin Organize Sanayi Bölgesi 153 hektar alan üzerine kurulmuştur. I. Etap 23 sanayi parselinden, II. Etap ise 57 sanayi parselinden ibarettir. Toplam 80 sanayi parselinden 17'si dolu ve 63 sanayi parseli ise boştur. Keskin Organize Sanayi Bölgesinde 300 kişi istihdam edilmektedir. Proje doluluk oranı %26,9'dur.İlimizin ,Devlet Karayolu ve Demiryolu yönünden merkezi konumda olması ,eğitim olanakları ve kalifiye eleman temini yönünden potansiyele sahip olması ve OSB'lerin Ankara-Kayseri yolu üzerinde olması bu alanlarda sanayi bölgelerini yatırıma cazip hale getirmektedir. Organize Sanayi bölgelerinde uygulanan kısmen bedelsiz arsa tahsisleri ve yatırım teşvik sisteminde bu alanlara yapılan yatırımların 5'inci Bölge imkanlarından faydalanılması organize sanayi bölgelerini yatırıma cazip hale getirmektedir.

Yahşihan ilçesinde 24.5 hektar alan üzerinde 406 işyeri kapasiteli Kırıkkale Küçük Sanayi Sitesinde 403 işyeri dolu ve 3 işyeri boş olup toplam istihdam sayısı 1209'dur.Keskin ilçesinde 4.7 hektar arazi üzerinde 78 iş yeri kapasiteli Keskin Küçük Sanayi Sitesinde 53 işyeri dolu ve 25 işyeri boş olup toplam istihdam sayısı 60'dır.Ayrıca il merkezinde bulunan sanayi çarşısında da daha çok Oto Sanatkârlar Odasına kayıtlı firmaların yanında küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir.

Başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu Bölgesindeki birçok ilin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak amacıyla, ilimiz Hacılar kasabasında kurulan, 25.10.1986 tarihinde işletmeye açılan ve petrol işleme kapasitesi 5 milyon ton/yıl olan TÜPRAŞ Orta Anadolu Rafinerisi, 2005 yılında özelleştirilmiştir. BOTAŞ'ın Ceyhan terminalinden 447 km. uzunluğunda boru hattı marifetiyle ulaşan ham petrolü işlemektedir.

Milli Savunma Bakanlığı ile ilişkilendirilmiş olarak 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bir İktisadi Devlet Teşekkülü olan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu; kalkınma planları ve yıllık programlar çerçevesinde, imalat sanayi alanında, her çeşit silah, mühimmat, patlayıcı madde, makina, teçhizat ve malzeme imalat kapasitelerini karlılık ve verimlilik esasları göz önüne alarak, savunma ve sivil savunma ihtiyaçlarına göre planlamak, ekonomik bir şekilde üretmek ve pazarlamak amacı ile kurulmuştur.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin her türlü silah, mühimmat, roket, patlayıcı madde, araç ve gereç ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan MKE, ayrıca imkânları ve kapasiteleri ölçüsünde piyasanın ihtiyacı olan çelik, pirinç, kapsül ve sivil patlayıcı gibi sivil üretim hizmetlerini, günün teknik ve ekonomik koşullarını göz önünde tutarak, dünya ve NATO Standartlarına uygun kalitede üretim yapmaktadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

İlimiz, ülkemizin stratejik ve ekonomik öneme sahip bir sanayi şehridir. MKEK Fabrikaları, TÜPRAŞ Orta Anadolu Rafinerisi ve Kırıkkale Üniversitesi şehrin ekonomik ve ticari hayatında önemli bir rol üstlenmektedir.

Türkiye Gürcistan sınırında Ardahan ili Posof ilçesi Türkgözü köyünden başlayarak Ardahan, Kars, Erzurum, Erzincan, Bayburt vb. olmak üzere 20 ilden geçecek ve Yunanistan sınırında Edirne'nin İpsala ilçesinde son bulacak olan ve Avrupa ülkelerine doğal gaz aktaracak olan (TANAP) projesi Kırıkkale ilimizden de geçerek TANAP Doğal Gaz Boru Hattı'na bağlanacaktır. TANAP Doğal Gaz Boru Hattı sistemi; 19 kilometresi Marmara Deniz geçişi olmak üzere toplam 1850 km'dir.

4.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler

SIRA NO	SEKTÖR	ADET	%YÜZDE
1	Madencilik ve Taş Ocaklığı	30	13,2
2	Plastik Ürün İmalatı	31	13,7
3	Mobilya İmalatı	37	16,3
4	Gıda ve İçecek ürünlerinin İmalatı	60	26,5
5	Metal ve Makine Teçhizatı Ürünlerinin İmalatı	68	30,3
6	Toplam	226	100

Kaynak:Kırıkkale Sanayi İl Md. -2022

4.3. Organize Sanayi Bölgeleri

İlimizde 3 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi karma biri ihtisas organize sanayi bölgesidir.

- Kırıkkale OSB
- Keskin OSB
- Silah Sanayi OSB

4.4 Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Kırıkkale OSB'de 150 hektar alan vardır. Alanların dağılımı aşağıdadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

KIRIKKALE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
SIRA NO	TOPLAMDA	150 HEKTAR
1.	Toplam Sanayi Parsel Sayısı	67
2.	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	64
3.	Boş Sanayi Parsel Sayısı	3
4.	Proje Doluluk Oranı	%95,5
5.	İstihdam Sayısı	2612

Kaynak: KSTİM-2022

4.5 Keskin Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Keskin Organize sanayi bölgesi 153 hektar alandan oluşmaktadır. Dağılımı aşağıdadır.

KESKİN ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
SIRA NO	TOPLAMDA	153 Hektar
1.	Toplam Sanayi Parsel Sayısı	80 Adet
2.	1'inci Etap Parsel sayısı	23 Adet
3.	2'nci Etap Parsel Sayısı	57 Adet
4.	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	17 Adet
5.	Boş Sanayi Parsel Sayısı	63 Adet
6.	Proje Doluluk Oranı	%26,9
7.	İstihdam Sayısı	300 Kişi

Kaynak: KSTİM-2022

4.6 Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Kırıkkale silah sanayi ihtisas organize sanayi bölgesi 50 hektar alandan oluşmaktadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

KIRIKKALE SİLAH SANAYİ İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
SIRA NO	TOPLAMDA	50 HEKTAR
1.	Toplam Sanayi Parsel Sayısı	30 Parsel
2.	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	17 Parsel
3.	Boş Sanayi Parsel Sayısı	13 Adet
4.	Proje Doluluk Oranı	%56,6
5.	İstihdam Sayısı	510 Kişi

Kaynak: KSTİM-2022

4.7. Küçük Sanayi Siteleri

İlimizde küçük sanayi sitelerine ait bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. İlimizde iki adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır. Bunlar Kırıkkale Yahşihan Küçük Sanayi Sitesi ve Keskin Küçük Sanayi Sitesidir.

Genel Bilgileri	Keskin Küçük Sanayi Sitesi
Faaliyet Yılı	2010
Yeri	Keskin
Alanı	4,7 hektar
İşyeri Kapasitesi	78 işyeri
Taşınan İşyeri	53 işyeri
Boş İşyeri	25 İşyeri
İstihdam	60 kişi
Yönetim Durumu	KSS Kooperatifi Yönetim Kurulu

Kaynak: KSTİM-2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Genel Bilgileri	Kırıkkale Küçük Sanayi Sitesi
Faaliyet Yılı	1991
Yeri	Yahşihan
Alanı	24,5 hektar
İşyeri Kapasitesi	406 işyeri
Taşınan İşyeri	403 işyeri
Boş İşyeri	3 İşyeri
İstihdam	1209 kişi
Yönetim Durumu	KSS Kooperatifi Yönetim Kurulu

Kaynak: KSTİM-2022

4.8. Sektörün sorunlarına yönelik görüş ve değerlendirmeler

- Yurtdışı rakiplerin bazı girdi maliyetlerinin rekabet avantajı, özel sektöre ait sanayi işletmelerinin önemli bölümünün ihracat kapasitesi bulunmaması,
- İlde mevcut sermaye birikimi olan kimselerin istenilen ölçüde sanayi yatırımlarına yönelmemesi, iç talep yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar,
- Öncelikle MKEK örneğinde olduğu gibi günün teknolojik koşullarına uygun büyük yatırımlara ihtiyaç duyulması, aynı zamanda geleneksel yapıya sahip MKEK'nin dünya ölçeğinde gelişmiş kuruluşlar gibi bir hukuki yapıya kavuşturulması,
- Rekabet şartlarının ve girdi maliyetlerinin avantaj haline dönüştürülebilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve özel sektöre ait işletmelerin ihracat yapılabilmesi için gerekli sektörel teşviklerin sağlanması,
- MKEK'nin yüksek teknolojiye sahip yoğun üretim modeline geçişi için yatırım çalışmaları yapılması, aynı zamanda MKEK'nin yeni düzenlemeyle rekabetçi bir yapıya dönüşümünün sağlanması ve uluslararası kuruluşların sahip olduğu bir hukuki ve idari yapıya kavuşturulması gerekmektedir.
- Karayolu ulaşımı, Enerji, Sermaye, Hammadde ve Teknoloji bileşenlerinden oluşan kısmen sorunlar,
- Küçük sanayi siteleri ile üniversite -sanayi işbirliği bileşeninde de yetersizlikler söz konusudur. Nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak üzere mesleki ve teknik eğitim kalitesindeki eksiklikler,
- Keskin Organize Sanayi Bölgesinde doğalgaz bulunmaması,

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

5.HİZMET

5.1.EĞİTİM

5.1.1. Eğitim Hizmetleri Sektörü

Eğitim, insanlık tarihinden bu yana bireylerin ve toplumların gelişim sürecinin en önemli olgularından biridir. Bir toplumun gelişmişlik düzeyi, onun eğitim düzeyini ya da eğitim düzeyi gelişmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Bilimde, ekonomide, kültürel açıdan bir adım öne geçmek isteyen toplumlar mutlaka bireylerinin resmi ya da özel, örgün ya da yaygın, her türlü eğitime ulaşabilmesini sağlamalıdır.

Fransız bilim adamı Jean Paul Richer, “ekmekten sonra, eğitim bir ülkenin en büyük ihtiyacıdır” diyerek eğitimin bir ülke için ne kadar önemli olduğunu, veciz bir şekilde ifade etmektedir. Ülkelerin kalkınmalarını sağlayacak en önemli etkenlerin başında insan faktörü gelmektedir. Eğitim; Çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yetenekleri edindirmektir.

Kırıkkale eğitim-öğretim yönünden Türkiye ortalamalarına bakıldığında oldukça iyi bir durumdadır.

Eğitim sektörü incelememizden elde ettiğimiz verilere göre, Kırıkkale ilinde ‘‘2022-2023 Öğretim Yılı İl Geneli’’ verilerine göre 36 adet Okul Öncesi, 73 adet İlkokul, 66 adet Ortaokul, 55 adet Ortaöğretim (Lise) okul bulunmaktadır.

5.1.2. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

İnceleme sonucunda elde ettiğimiz verilere göre eğitim sektörünün temel sorunları şu şekildedir:

- Modern eğitimde okul öncesi döneme verilen önem fazla olmasına rağmen Kırıkkale’de okul öncesi okullaşma oranı oldukça azdır.
- Dar ve orta gelirli ailelerin büyük bir kısmı eğitim teşviklerinden yeterince yararlanamamaktadır.
- Sektörde emeklilik yaşı gelmesine rağmen verimsiz çalışmaya devam eden birçok personel bulunmaktadır.
- Öğretmenler yeni teknolojiyi takip etmekte zorluklar yaşamaktadırlar.

5.1.3. Eğitim Kademelerine Göre İstatistikler (2022-2023 Öğretim Yılı İl Geneli)

	2022 – 2023 Öğretim Yılı İl Geneli				
	OKUL ÖNCESİ	İLKOKUL	ORTAOKUL	ORTAÖĞRETİM(LİSE)	TOPLAM
	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM
ÖĞRENCİ	4.413	14.098	13.509	13.641	45.661
ÖĞRETMEN	125	912	1.140	1.328	3505
OKUL	36	73	66	55	230

Kaynak: Kırıkkale İl Millî Eğitim Müdürlüğü 2022

5.1.4. Kırıkkale Üniversitesi

Bugün itibarıyla üniversitemiz; 12 adet fakülte, 1 adet yüksekokul, 7 adet meslek yüksekokulu, 3 adet enstitü, 4 adet Araştırma ofis birimleri ve 23 adet araştırma ve uygulama merkezi ve ile 30 binden fazla öğrenciye hizmet veren, bölgesinin büyük üniversitelerinden biri konumundadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- ✓ Fakülteler: 1) Dış Hekimliği Fakültesi 2) Eğitim Fakültesi 3) Fen Edebiyat Fakültesi 4) Güzel Sanatlar Fakültesi 5) Hukuk Fakültesi 6) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 7) İslami İlimler Fakültesi 8) Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi 9) Sağlık Bilimleri Fakültesi 10) Spor Bilimleri Fakültesi 11) Tıp Fakültesi 12) Veteriner Fakültesi
- ✓ Yüksekokullar: 1) Yabancı Diller Yüksekokulu
- ✓ Meslek Yüksek Okulları: 1) Adalet Meslek Yüksekokulu 2) Hacılar Hüseyin Aytemiz Meslek Yüksekokulu 3) Delice Meslek Yüksekokulu 4) Keskin Meslek Yüksekokulu 5) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 6) Kırıkkale Meslek Yüksekokulu 7) Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
- ✓ Araştırma Ofis ve Birimleri: 1) Teknoloji Transfer Ofisi 2) Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi 3) Kırıkkale Üniversitesi Teknopark 4) Proje Koordinasyon Ofisi
- ✓ Araştırma ve Uygulama Merkezleri: 1) Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü (KÜBTUAM) 2) Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi 3) Danışma Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi 4) El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi 5) Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi 6) Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak Tarih ve Sayısı: 13.01.2023-E.145171 7) Kırıkkale ve Yöresi Tarih Araştırma Merkezi 8) Kanser Araştırma ve Uygulama Merkezi 9) Çocuk Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi 10) Tüketici Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi 11) Yaşlı Sağlığı Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 12) Obezite ve Diyabet Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 13) Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi 14) Kızılırmak Araştırma ve Uygulama Merkezi 15) Yabancı Diller Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi 16) Yapı-Zemin Araştırma ve İnceleme Merkezi 17) Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) 18) Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi (KAPUM) 19) Bilgisayar Sistemleri Araştırma ve Geliştirme Merkezi (BİSAG) 20) Orta Doğu Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 21) Spor Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi 22) Arıcılık Araştırma Uygulama ve Araştırma Merkezi 23) İslam Ülkeleri Uygulama ve Araştırma Merkezi
- ✓ Enstitüler: 1) Fen Bilimleri Enstitüsü 2) Sosyal Bilimler Enstitüsü 3) Sağlık Bilimleri Enstitüsü

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

SON 3 YIL İÇERİSİNDE TAMAMLANMIŞ PROJELER VE ALANLARI

No	Proje Adı	Başlama Yılı	Bitiş Yılı	Proje Alanı
1	Delice Meslek Yüksekokulu İnşaatı Yapım İşi	2017	2020	Eğitim
2	Derslikler ve Merkezi Birimler İnşaatı Yapım İşi	2017	2021	Eğitim

UYGULAMASI DEVEM EDEN PROJELER VE ALANLARI

No	Proje Adı	Başlama Yılı	Fiziki Gerçekleşme	Proje Alanı
1	Kongre ve Kültür Merkezi İnşaatı Yapım İşi	2017	%80	Eğitim, Kültür ve Turizm
2	Bilimsel Merkezi Araştırma Laboratuvar İnşaatı Yapım İşi	2018	%95	Bilim, Teknoloji
3	İslami İlimler Fakültesi İnşaatı Yapım İşi	2018	%55 (Tasfiye edildi)	Eğitim
4	Kampüs Altyapısı İnşaatı Yapım İşi (Arıtma ve Su Deposu)	2021	%78	Çevre ve Şehircilik

5.2.SAĞLIK

5.2.1. Sağlık Hizmetleri Sektörü

Sağlık konusu, insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Öyle ki, kişinin yaşamının devam edebilmesinin ilk şartı onun sağlıklı olmasıdır. Sağlığın olmadığı bir yerde diğer refah unsurlarının var olması birey ve toplum için hiçbir anlam ifade etmez. Dünya Sağlık Örgütü'nün 1948'de yapmış olduğu tanıma göre "sağlık, sadece hastalık veya sakatlığın olmaması hali değil, aynı zamanda beden, ruh ve sosyal yönden de tam bir iyilik durumudur" şeklindedir ve Dünya Sağlık Örgütüne göre sağlığın temel özelliği, vazgeçilmez bir servet

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

olarak kabul edilmesidir (WHO, 1981: 19). Sağlık insan unsurunun yaradılışından günümüze kadar önemini her zaman koruyan bir olgudur. Bu yüzden sağlığın değeri hiçbir zaman kaybolmayacak, toplumların ve ülkelerin her zaman üzerinde duracakları bir konu olacaktır. Hayatımızda her şeyin başı sağlık olduğunu unutmamalıyız.

Toplum ve bireylerin sağlık düzeyini yükseltmek, geliştirmek ve sürdürülebilmek amacıyla;

- ✓ Sağlığın korunması,
- ✓ Hastalıkların tedavisi ve
- ✓ Rehabilitasyonu için yapılan çalışmaların tümü sağlık hizmetleridir. Sağlık hizmeti veren üretim birimlerinin en büyük alt sistemleri hastanelerdir.

Sağlık hizmetleri, birey ve toplumun sağlıklı, uzun ömürlü olmasını ve verimli çalışmasını sağlar. Sağlık hizmetleri koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici hizmetler olarak sınıflandırılır. Ancak sağlık hizmetleri endüstrisi denildiğinde çok daha geniş bir ürün ve hizmet alanından bahsedilmektedir. Günümüzde sağlık hizmetleri, ülke ekonomilerinin önemli bir parçası olup, büyük bir hizmet endüstrisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alan; biyoteknolojiden, tanı koymaya, ilaç üreticilerinden, hastanelere, medikal malzemeden, laboratuvarlara, bakım evlerinden, evde bakım hizmetlerine, akupunkturdan, konuşma terapisine kadar geniş bir ürün-hizmet yelpazesini içerir.

Sağlık hizmetleri sektörünün önemli bir ayağı olan sağlık turizmi, tedavi ve tatil amaçlı, şehirlerarası ya da ülkelerarası yapılan seyahatler olarak tanımlanır. Ülkemize nazaran dünyada sağlık turizmi çok daha önce keşfedilmiştir ve bu alanda çok ciddi yatırımlar yapılmaktadır. Sağlık turizmi, Dünyanın en önde gelen, en dinamik sektörleri arasındadır. Amerika ve Avrupa Birliği'ne üye bazı büyük ülkeler bu gelirden vazgeçmemek için maliyetlerini düşürmenin yollarını ararken, sağlık turizminden en büyük payı alan ülkelerin başında Singapur, Hindistan, Tayland, Malezya gibi Uzakdoğu ülkeleri gelmektedir. Hindistan'a her yıl yaklaşık olarak 150.000 medikal turist tedavi olmak için gitmektedir.

Ülkedeki sağlık sektörü her yıl %30 artış kaydetmektedir. Hindistan'ın sağlık turizmindeki en büyük avantajı bu alandaki potansiyeli önceden keşfetmiş olması, düşük maliyetle çalışması ve iyi tanıtım yapmasıdır.

- Kırıkkale'de 2022 yılı Sağlık sektörü incelememizden elde ettiğimiz verilere göre, ilimizde toplam 7 hastane bulunmaktadır. Bunların 5 tanesi kamu hastanesi, 1 tanesi üniversite hastanesi, 1 tanesi de özel hastanedir. İlimizin hastanelerinde toplam yatak sayısı 1304'dür. Ayrıca İl genelinde 4970 personel tarafından sağlık hizmeti sunulmaktadır. İl genelinde 338 uzman hekim, 388 pratisyen/asistan hekim, 125 dış hekimi, 24 eczacı, 284 ebe, 936 hemşire, 1255 sağlık memuru ve teknisyeni ve 1620 diğer sağlık personeli olmak üzere toplam 4970 personel hizmet vermektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Hastanelerin yatak doluluk oranı %50,9 olup 2022 yılı (Ocak-Aralık) içerisinde;1.016.356 Poliklinik,593.787 Acil Servis,230.184 Diş polikliniği muayene hizmeti, Aile hekimliğine müracaat eden 1.875.555 kişi ile birlikte il genelinde toplam sağlık tesislerimize müracaat eden 3.715.882 vatandaşımıza sağlık hizmeti sunulmuştur.
- **İlimiz ve Türkiye karşılaştırması;**
 - ✓ Kırıkkale’de hekim başına 324 kişi
 - ✓ Türkiye’de hekim başına 455 kişi
 - ✓ Kırıkkale’de hemşire başına 295 kişi
 - ✓ Türkiye’de hemşire başına 360 kişi
 - ✓ Kırıkkale’de ebe başına 972 kişi
 - ✓ Türkiye’de ebe başına 1444 kişi tedavi edilmektedir

5.2.2. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

- Sağlık hizmeti sunucuları kendilerini uluslararası kuruluşlara akredite ettirmelidir.
- Güvenli ve alternatifli ulaşım olanakları sağlanmalıdır.
- Sağlık hizmetlerinde tüm alanlarda tanıtım yapmak yerine belli alanlarda (örneğin termal turizm, tüp bebek uygulamaları, estetik vb.) tanıtım yapılmalıdır.
- Uzmanlaşma yoluyla markalaşmanın sağlanması gibi profesyonel adımlar atılmalıdır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

6.TURİZM

6.1. Turizm Sektörünün Yapısı

Şehir olarak, Kırıkkale'nin kuruluşu ve gelişmesi oldukça yenidir. Ancak Kırıkkale İli'nin coğrafi alanının yüzyıllar öncesine giden çok eski bir yerleşim sahası olduğu bilinmektedir. İlimizin değişik yerlerinde bulunan mağara, yer altı şehri ve höyük gibi arkeolojik eserler ve kalıntılar bu bilgileri doğrular niteliktedir. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra, İlimiz dahilindeki Böhrek (Böbrek) Dağı civarı, Anadolu'nun Türk ve İslam diyarı yapılması için mücadele verilen bölgelerin başında gelir. Ayrıca Anadolu'daki ilk Türk – İslam yerleşim merkezlerinden birisi de 1120 yılında kurulan Balıseyh'tir. Daha sonraki yüzyıllarda bu bölgede, Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden muhtelif Oğuz Türkmen aşiretlerinin iskan edildikleri görülmektedir. Bu arada “Oğuzhan“ oynağının, Ankara yakınlarında (o zamanki söylenişle) “Kırıkkal'a” Bölgesi'nde iskan edildiğine dair Osmanlı arşiv belgeleri mevcuttur. Bu kaynaklar bize 250 – 300 yıl önceden buralara Kırıkkale isminin verildiğini göstermektedir.

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Kırıkkale Bölgesi, Ankara Vilayeti'nin sancağı olan Kırşehir'e bağlı Keskin kasabasının, Kızılırmak Havzası içinde; Yahşihan, Kırıkköyü ve Yuva Köyü gibi yerleşim alanları ile dikkati çekmektedir. Evliya Çelebi'de İpek Yolu üzerinde bulunan Kırıkkale çevresindeki Keskin, Yahşihan ve Sulakyurt gibi yerleşim merkezlerinden övgüyle bahsetmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmaya başlanan Savunma Sanayisi ile gelişmeye yönelen Kırıkkale; muhtelif kazılarda elde edilen çok çeşitli medeniyetlere ait değerli buluntuları, 150 – 200 yıllık tarihe sahip ahşap konakları, Savunma Sanayisi üretimleriyle MKEK Fabrikaları, Tüpraş Rafinerisi gibi diğer sanayi tesisleri ve Üniversitesi ile tarih, kültür, sanayi ve bilimin mükemmel bir bileşimi olan önemli bir Cumhuriyet Şehri'dir. Kırıkkale kültür portalı yayına girmiştir. https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kirikale/gezilecek_yer adresten gezilecek yerler hakkında geniş bilgi alınabilir. Kırıkkale Turizmde baskın olan hareketlilik günübürlüktür. Kızılırmak çevresinde yer alan alanlarda mesire yerleri ve mesirecilik yaygındır. Bunun dışında konaklama verilerine bakıldığında, iş amaçlı ziyaretler görülmektedir.

6.1.1 İnanç turizmine yönelik;

- Merkez – Nur Camii
- Merkez-Hasandede Türbesi,
- Sulakyurt Şeyh Şami,
- Balıseyh-Ballı Camii ve Türbesi,
- Koçubaba Camii ve Türbesi,
- Keskin- Haydar Sultan Camii ve Türbesi,
- Küçükavşar,
- Tokuşbaba,
- Çelebi-Halildedede Türbeleri vb. yer almaktadır.

6.1.2. Tarih turizmine yönelik;

- Keskin-Çeşnigir köprüsü,
- Keskin Taş-Mektep,
- Keskin Bedesten ve Tarihi Konaklar,
- Keskin ilçesi Osmanlı dönemi tarihi yapılar,
- Balıseyh-Beyobası köyü konağı,
- Karakeçili Büklükale kazı alanı,
- Merkez -MKE silah müzesi,
- Merkez-Hasandede Camii ve Türbesi yer almaktadır.

6.1.3. Çevre ve sağlık turizmine yönelik;

- Kızılırmak ve vadisi,
- Delice ırmağı ve vadisi,
- Pehlivanlı, Azgın,
- Gümüşpınar,
- Suludere,
- Yeşilkaya,
- Hodar,
- Koçu yaylaları,
- Dinek Dağı Atlı Safari ve Padok Alanı Mevki (Merkez-Keskin-Balıseyh İlçeleri)
- Obaköy,
- Yeşil Vadi,
- Çeşnigir Kanyonu,
- Sulu Mağara,
- Karaahmetli Tabiat Parkı yer almaktadır.

6.1.4. Tarihi Çeşnigir Köprüsü ve Kanyonu

Karakeçili ile Köprüköy arasında Kızılırmak üzerinde yapılmış tarihi bir köprüdür. Bilinen kaynaklara göre Çeşnigir Köprüsü ve yakınında bulunan han **Selçuklu Dönemi**'ne aittir. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 13'üncü yüzyıla ait bir eser olduğu tahmin edilmektedir. 1402 yılında Ankara Savaşı'nın yapılacağı alana ilerleyen **Timur**'un ordusuyla bu köprüyü kullandığı rivayet edilmektedir. Çeşnigir Köprüsü, **Yavuz Sultan Selim**'in Mısır Seferi esnasında **Mimar Sinan** tarafından yeniden yapılmıştır. **Kapulukaya Barajı**'nın faaliyete geçmesinden önce yol güzergahı üzerinde iken, sonraları köprünün ayak kısımları baraj suyu içinde kalmıştır. 110 metre uzunluğunda 6 metre genişliğindeki köprü kayalık arazide sağlam temeller üzerine oturur. Kızılırmak içinde sağlam bir zemine oturabilmesi için orta bölümde belirgin bir eğim vardır.

6.1.5. Silah Müzesi

MKEK Silah fabrikası bünyesindeki silah müzesi özel izin ile ziyaret edilebilmesi nedeniyle turizm sektörü açısından ekonomik bir değer ifade etmemektedir. Bu müzenin, "Silaha adını veren şehir" sloganı ile uyumlu olarak tüm yerli ve yabancı turistlerin ziyaret edebileceği bir

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

şekilde çarşı merkezinde SİLAH MÜZESİ inşaatı başlamıştır.

6.1.6. Oba köy Yeşil Vadi

Doğal, tarihi ve kültürel varlıkları ile turist çekmede başarılı olamayan Kırıkkale’de turistlerin ilgisini çekebilecek ve onları ilde konaklamaya ikna edecek nitelikte alternatif etkinlikler için yoğun bir çaba harcamaktadır. Bunun için yapımına başlanan Yeşil Vadi projesi kapsamında Türkiye’nin en uzun Bisiklet Yolu faaliyete geçmiştir.

Şehitler Anıtı, Dinek Dağı Atlı Safari alanı, Macera park gezilecek turistik mekânları vardır.

6.2. Kültür Varlıkları Ve Turizm Potansiyeli

- 84 Anıtsal Yapı,89 Sit Alanı olmak üzere il genelinde toplam 173 adet tescilli taşınmaz kültür varlığı bulunmaktadır. Ayrıca,Karakeçili ilçe sınırları içerisinde Büklükale Arkeolojik Kazı alanı bulunmaktadır.

6.3.Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Tesisleri

- 2022 yılı verilerine göre Kırıkkale İlinde turizm yatırım ve işletme belgeli toplam 3 adet tesis bulunmaktadır.

Tesisin Adı	Tesis Kategorisi	Tesis Sınıfı	Durum	il / İlçe	Sertifika Tarihi
Acarlar Gold Otel	Otel	3 Yıldız	Belge Verildi	Kırıkkale / Merkez	22.12.2021
Carmine Hotel	Otel	4 Yıldız	Belge Verildi	Kırıkkale / Merkez	22.12.2021
Enar Otel	Otel	3 Yıldız	Belge Verildi	Kırıkkale / Merkez	25.12.2021

Kaynak: Kırıkkale ve Kültür Turizm Müdürlüğü 2022

- Carmine Otel: Oda sayısı 84 yatak sayısı 168 adettir.
- Enar Otel : Oda sayısı 32 yatak sayısı 64 adettir.
- Acar Otel : Oda sayısı 48 yatak sayısı 100 adettir.

6.4 Kırıkkale Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi Ve Doluluk Oranları (2022 Yılı)

İL	İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	DOLULUK ORANI(%)
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM
Kırıkkale	Merkez	1670	82.512	84.182	3673	106.565	110.238	1,30	37,1
	Toplam	1670	82.512	84.182	3673	106.565	110.238	1,30	37,1

Kaynak: Kırıkkale ve Kültür Turizm Müdürlüğü 2022

6.5. 2022 Yılında İlimizde Yapılan Kültür ve Turizm Etkinlikleri

- Kültür Merkezinde;68 tiyatro gösterisi,10 konser,13 seminer,7 konferans,8 kurs,28 gösteri,21 toplantı,3 yarışma toplam 158 etkinlik gerçekleştirilmiştir. Etkinliklere toplam 31.301 kişi katılmıştır.
- 1 Aralık 2022 tarihinde ilimizin uluslararası mecrada tanıtımına yönelik yabancı basın ağırlaması etkinliği gerçekleştirilmiştir.

6.6.İlimizin Kültür ve Turizm Alanındaki Proje Aşamaları

- Kırıkkale Müzesi Projesi: Eski Endüstri Meslek Lisesi binası müzeye dönüştürülecektir. Tahsis işlemleri tamamlanmıştır. Projelendirme aşamasındadır.
- Kırıkkale İl Halk Kütüphanesi Projesi: Tahsis işlemleri tamamlanan İl Müdürlüğümüz yanındaki 12.364 metrekare araziye yapılması planlanan, İl Halk Kütüphanesi projesi 28 Aralık 2022 tarihi itibariyle Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmıştır.
- Keskin Sokak Sağlıklaştırma Projesi: Keskin Belediyesi tarafından yürütülmektedir. Yapım aşamasındadır.

6.7. Geliştirilmesi Ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları

- İnanç Turizmi
- Tarih ve Kültür Turizmi
- Rekreasyon Faaliyetleri
- Doğa Turizmi
- Kongre Turizmi

6.8. Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Turizm sadece bireyler açısından değil, ülkeler açısından da son derece önemli bir ekonomik etkinliktir. Dünya üzerindeki birçok ülkenin en önemli gelir kaynağı turizmdir. Birçok ülkenin de millî geliri içerisinde turizm faaliyetleri önemli bir yer tutar. Bunun en önemli nedeni ise turistlerin gittiği bir ülkede yeme, içme ve konaklama gibi ihtiyaçlarını karşılamak için o ülkede para harcamasıdır. Turizm sektörüne “bacasız sanayi” denilmesinin nedenlerinden biri de budur.

Turizmin gelişmesi her şeyden önce çevreye verilen önemle gerçekleşir. Sahip olduğumuz tarihi ve kültürel potansiyelimizin gerek ulusal gerekse uluslararası hedef kitleye ulaştırılması etkin bir tanıtımdan geçmektedir. Hiç şüphesiz ki tanıtımsız bir turizm anlayışı düşünülemez. Reklama önem vererek İl ve ilçelerimizde, belde ve köylerimizin tarihi ve kültürel dokularını açığa çıkarıp tanıtıcı yayınlar ve yöresel müziğiyle ulusal ve uluslararası fuarlara katılım sağlayarak ilin tanıtımını gerçekleştirmekteyiz.

Doğa turizmi, tarihi alanların bakımsızlığı, fuar alanlarının yetersizliği kent içi ve kent dışı

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

ulaşımındaki aksaklıklar, Kırıkkale turizminin önemli sorunları arasında yer almaktadır. Otel karlılıklarının ve şehrin turizm gelirinin düşük olmasında, ortalama kalış sürelerinin düşüklüğü önemli rol oynamıştır.

Turizm Bakanlığı Oteller, seyahat acentaları, Valilik ve Belediye arasında güçlü bir işbirliği ve eşgüdüm olmaması ve destinasyon yönetim örgütü mevcut olmaması da sorunlar doğurmaktadır. Tek bir çatı örgüt altında birlikte hareket eden bir destinasyon yönetim örgütüne ihtiyaç duyulmaktadır.

Turizm alanlarına yönelik yerel yönetimlerce altyapı ve çevre düzenlemesi çalışmaları yapılmalıdır. Kültür Merkezi ve Kırıkkale Müzesi projesi hayata geçirilmelidir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

7.İSTİHDAM

7.1. İstihdam

Kırıkkale ili için TÜİK 2013 yılı öncesi yayımlanmış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına tabloda yer verilmiştir.

- TÜİK 2013 yılından sonra il bazında yayınlama yapmayıp, 2014 yılı itibarıyla **bölgesel istihdam** verilerini yayınlamaktadır.

7.2 İlimizde İstihdam Verileri (%)

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2009	40,0	32,3	19,3
2010	42,4	37,3	12,0
2011	42,8	38,4	10,2
2012	41,7	38,0	8,9
2013	44,7	41,1	8,0

Kaynak: Tüik-2022

7.3 Bölgesel İstihdam Verileri (%)

Bölgesel	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2014	48,5	44,7	9,9
2015	51,6	46,5	10,3
2016	52,6	45,6	10,9
2017	50,6	44,9	10,9
2018	51,6	45,9	11,0
2019	51,4	44,5	13,7
2020	47,6	41,9	13,2
2021	50,2	43,7	13,0

7.4. Sosyal Güvenlik Verileri

Eylül 2022 İstatistiği

Sigorta Kapsamı	Aktif Sigortalı Sayısı	Pasif Sigortalı Sayısı
4/A (SSK)	48.037	31.875
4/B (BAĞ-KUR)	8.366	10.909
4/C (EMEKLİ SANDIĞI)	15.145	11.145
Toplam	71.548	53.929

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Kırıkkale nüfusu bir önceki yıla göre 1.078 kişi azalmıştır. Kırıkkale nüfusu 2022 yılına göre 277.046'dır. Bu nüfus, 138.638 erkek ve 138.408 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %50,04 erkek, % 49,96 kadındır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre, 2022 yılında Kırıkkale'de ikamet eden yabancı nüfus bir önceki yıla göre 367 kişi azalarak 7.990 kişi oldu.

7.5. Aktif Nüfus, İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik

TR 71 Bölgesinde 2021 yılında işgücüne katılma oranı, Türkiye genelindeki işgücüne katılma oranından %1,2 daha düşüktür. TR 71 bölgesinde işsizlik oranı Türkiye geneline göre %1,0 oranından daha büyüktür. TR 71 bölgesinde İstihdam oranı Türkiye geneline göre %1,5 daha düşüktür.

7.6 Temel İşgücü Göstergeleri Bölgesel Bazda

TÜİK, 2013 yılından itibaren İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı ve İşsizlik Oranı verilerini bölgesel olarak paylaşmaktadır. Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir ve Kırşehir illerinin oluşturduğu bölgeye TR71 bölgesi olarak adlandırılmaktadır.

Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir-TR71				Türkiye-TR		
Yıl	İşgücüne Katılma Oranı(%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)	İşgücüne Katılma Oranı(%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2014	48,5	7,7	44,7	50,5	9,9	45,5
2015	51,6	9,9	46,5	51,3	10,3	46
2016	52,6	13,4	45,6	52	10,9	46,3
2017	50,6	11,4	44,9	52,8	10,9	47,1
2018	51,6	10,9	45,9	53,2	11	47,4
2019	51,4	13,3	44,5	53	13,7	45,7
2020	47,6	12	41,9	49,3	13,2	42,8
2021	50,2	13,0	43,7	51,4	12,0	45,2

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

7.7 İlimizin 2020-2022 Yıllarındaki İşe Yerleştirme, İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetleri

İşe Yerleştirme, İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetleri		2020	2021	2022	Değişim (%) 2021-2022	
Açık İş	Toplam	4.401	3.950	5.203	31,7	
	Özel	4.266	3.814	5.171	35,6	
	Kamu	135	136	32	-76,5	
İşe Yerleştirme	Toplam	Toplam	4.051	4.354	5.839	34,1
		Özel	2.732	2.878	4.019	39,6
		Kamu	1.319	1.476	1.820	23,3
	Kamu	Toplam	40	88	63	-28,4
		Özel	36	63	46	-27,0
		Kamu	4	25	17	-32,0
Özel	Toplam	4.011	4.266	5.776	35,4	
	Özel	2.696	2.815	3.973	41,1	
	Kamu	1.315	1.451	1.803	24,3	
Kayıtlı İşsizlik	Toplam	13.243	12.915	14.607	13,1	
	Özel	6.180	5.922	6.370	7,6	
	Kamu	7.063	6.993	8.237	17,8	

7.8 İlimizde 2022 Yılında İşsizlik Sigortası İşlemleri

Ödeneğin Türü	2021 Yılı		2022 Yılı	
	Kişi	Ödeme Tutarı (TL)	Kişi	Ödeme Tutarı (TL)
İşsizlik Sigortası Ödeneği	2.043	9.987.471,00	2.846	20.558.746,00
Kısa Çalışma Ödeneği	3.230	16.934.654,00	30	1.842,00
Ücret Garanti Fonu	2	8.135,08	6	43.038,00
Yatırım Çalışma Ödeneği	13	54.090,28	11	82.421,50
TOPLAM	5.228	26.984.530,36	2.893	20.686.047,50

7.9 İlimizde 2022 Yılında İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursları

İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursları	2021 Yılı			2022 Yılı		
	Proje Sayısı	Katılımcı Sayısı	İstihdam Sayısı	Proje Sayısı	Katılımcı Sayısı	İstihdam Sayısı
	10	296	212	2	81	52

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

8. DEVLET YATIRIMLARI

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

8.1.İlimizin 2022 Yılında Yatırımcı Kurumlar Bazındaki Devlet Yatırımları

YATIRIMCI KURULUŞ	PROJE SAYISI	TOPLAM PROJE TUTARI	FİZİKİ GERÇEKLEŞME ORANI
DSİ 56. Şube Müdürlüğü- Kırıkkale	23	733.713.864	%25,98
Hırfanlı ve Yöresi Hes İşletme Müdürlüğü	3	21.100.000	%44,44
İller Bankası Ankara Bölge Müdürlüğü	1	26.900.000	%0,00
Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü	5	1.917.856.598	%75,80
Kırıkkale Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	1	31.807.000	%0,00
Kırıkkale Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	17	50.751.657	%58,21
Kırıkkale İl Emniyet Müdürlüğü	1	0	%0,00
Kırıkkale İl Jandarma Komutanlığı	4	347.576.000	%26,67
Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü	52	115.436.621	%97,35
Kırıkkale İl Müftülüğü	1	15.984.457	%92,00
Kırıkkale İl Özel İdaresi	53	149.179.268	%100,00
Kırıkkale İl Sağlık Müdürlüğü	8	13.495.000	%1,33
Kırıkkale İl Şube Müdürlüğü	4	808.357	%97,38
Kırıkkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	28	18.697.227	%96,70
Kırıkkale Kadastro Müdürlüğü	1	1.649.157	%100,00
Kırıkkale Orman İşletme Müdürlüğü	22	5.232.780	%97,18
Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü	8	175.310.586	%91,38
Maden Tetkik ve Arama Orta Anadolu III. Bölge Müdürlüğü	1	6.172.000	%7,00
TCDD 2'nci Bölge Müdürlüğü	13	218.004.997	%55,12
TEİAŞ 8'inci Bölge Müdürlüğü	1	220.000	%0,00
Kırıkkale Belediyesi Başkanlığı	20	858.496.773	%67,79
Keskin Belediyesi Başkanlığı	2	7.894.836	%70,00
Yahşihan Belediyesi Başkanlığı	12	289.178.635	%59,09
Hacılar Belediyesi Başkanlığı	1	1.900.000	%96,00

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

8.2. İlimizin 2022 Yılında Sektörel Bazdaki Devlet Yatırımları

Devlet yatırımları yatırım ortamının iyileştirilmesi, yatırımların ve istihdamın artırılması, şehrin sosyoekonomik durumunun iyileşmesi için büyük önem arz etmektedir. İlimizin 2022 yılında sektörel bazdaki devlet yatırımları aşağıdaki tabloda detaylı olarak belirtilmiştir.

PROJE SEKTÖRÜ	PROJE SAYISI	TOPLAM PROJE TUTARI	FİZİKİ GERÇEKLEŞME ORANI
Ulaştırma - Haberleşme	46	3.269.246.698	%71,96
Tarım	52	762.770.023	%63,17
Diğer Kamu Hizmetleri- Sosyal	54	509.780.647	%66,03
Eğitim	58	271.022.166	%96,41
Enerji	4	106.100.000	%30,77
İmalat	51	49.140.556	%97,10
Sağlık	9	29.630.000	%10,59
Madencilik	1	6.172.000	%7,00
Diğer Kamu Hizmetleri- İktisadi	5	2.935.723	%94,32
Turizm	2	568.000	%93,20

Kaynak: Kırıkkale Valiliği İl Planlama Müdürlüğü

9. DEVLET YARDIMLARI

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

9.1. Sağlanan Destekler

Raporumuzun bu bölümünde Kırıkkale ilinin aldığı devlet yardımlarına değinilecektir. İlerleyen bölümlerde esnaf ve sanatkârların kullandığı krediler, lisanslı depoculuk destekleri ile ilgili bilgi, görüş ve değerlendirmelere yer verilecektir.

9.2. Esnaf Ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince Sağlanan Destekler

01.01.2020-31.12.2022 tarihi itibarıyla Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince sağlanan destek,

Yıl	Kullanılan Kredi (Bin TL.)
2020	187.287.484,25
2021	98.451.200
2022	399.724.700,00
Toplam	685.463.384,25

Kaynak- EKKK-2022

9.3. İlimizde (Pandemi Döneminde) Esnaf Hibe Desteği İstatistikleri

İlimizde pandemi döneminde esnafımıza **31.789.000** TL Hibe Desteği sağlanmıştır.

Gelir Kaybı ve Kira Desteği

Bakanlığımızca koronavirüs nedeniyle ticari faaliyeti olumsuz etkilenen esnafımıza 3 ay süreyle 1000 TL gelir kaybı, 500 TL kira desteği verilmiştir. Bu kapsamda, 4155 ticari kazancı basit usul olan esnafımıza 16.530.000 TL gelir kaybı desteği ödemesi yapılmıştır. Ayrıca 261 esnafımıza kira desteği olarak 423.071.000 TL olmak üzere 16.953.704 TL ödeme yapılmıştır.

ESNAFA YAPILAN DESTEK	ONAYLANAN BAŞVURU SAYISI	VERİLEN TOPLAM DESTEK TUTARI(TL)
Gelir Kaybı Desteği	4155	16.530.000
Kira Desteği	261	423.704
Toplam	4416	16.953.704

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Gelir Kaybı Desteği

(3 bin TL ve 5 bin TL) Bakanlığımızca koronavirüs nedeniyle, ticari faaliyeti olumsuz etkilenen ciro kaybına ve nace koduna göre belirlenen işletmelere 3 bin ve 5 bin TL hibe desteği verilmiştir. Bu kapsamda, ilimizde 4342 esnaf ve tacirimize toplam 14.132.000 TL ödeme yapılmıştır.

GELİR KAYBI DESTEĞİ (TL)	BAŞVURU SAYISI	ÖDENEN TUTAR(TL)
3000 TL	3789	11.367.000
5000 TL	553	2.765.000
Toplam	4342	14.132.000

9.4.Ahiler Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanan Yatırım Ortamı ve Teşvikler

Bölge kaynaklarının yerinde ve etkin kullanımının sağlanması, yerel potansiyelin harekete geçirilmesi suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmenin hızlandırılması, sürdürülebilirliğinin sağlanması, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla kurulan Ahiler Kalkınma Ajansı, 2010 yılından itibaren Kırıkkale’de faaliyet gösteren KOBİ’lerin başarılı projelerine hibe niteliğinde çeşitli mali destekler sağlamaya devam etmektedir.

2019 yılında KOBİ’lere yönelik bir destek programı uygulamıştır. İmalat Sanayinde Verimlilik ve Kurumsallaşma Mali Destek Programı kapsamında Kırıkkale’de bulunan 10 firmaya toplam 14.1 Milyon TL kaynak aktarılmıştır. (2022 fiyatlarıyla)

Bu destekler kapsamında, Kırıkkale’de bulunan firmaların, rekabet güçlerinin artırılması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi, Ar-Ge ve yenilikçilik, pazarlama, markalaşma, insan kaynakları ve kalite sistemleri vb. alanlarda kurumsal kapasitelerinin artırılması amaçlanmıştır.

Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından uygulanan Teknik Destek Programı kapsamında 2020 yılında ilk defa olarak KOBİ’lerin başvuruları kabul etmiştir. Toplam 1.5 Milyon TL bütçeli programla, bölge illerinde bulunan KOBİ’lerin kurumsal ve yönetsel becerilerinin geliştirilmesi, kaynak hammadde ve işgücü verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Program çağrısının Eylül-Ekim döneminde Kırıkkale’den 3 firma proje sunmuştur. Yapılan değerlendirme sonucunda başvuran 3 firmanın da projesi uygun bulunarak desteklenmeye hak kazanmıştır. Teknik destek çağrısının Kasım-Aralık döneminde ise Kırıkkale’den 2 firma başvuru yapmış olup değerlendirme süreci devam etmektedir.

Ahiler Kalkınma Ajansı, mali destek programlarının dışında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından sağlanan yatırım teşvikleri konusunda başvuru hazırlık sürecinde firmalara teknik destek sağlayabilmekte, yerel birim olarak ekspertiz işlemlerini gerçekleştirebilmektedir. Kırıkkale ilinde, 2011–2022 Kasım döneminde düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; eğitim, sağlık, imalat sanayi, tarım ve hayvancılık, gıda, kimya, enerji gibi sektörlerde faaliyet gösteren 146 firma toplam 4.2 Milyar TL. tutarında yatırım yapmayı ve 3591 kişi istihdam etmeyi taahhüt etmiştir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Firmalar yatırım teşvik belgesi ile yapacakları yatırımlarda Gümrük Vergisi Muafiyeti, KDV İstisnası, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği ve Faiz Desteği gibi muafiyetlerden faydalanmıştır. Yatırım teşvik sisteminde Kırıkkale 3. bölge illeri içinde yer almaktadır. Ancak, yatırımın Yahşihan ve Bahşılı ilçeleri ile il merkezi dışındaki diğer herhangi bir ilçede yapılması halinde 3. Bölge desteklerinden değil de bir alt bölge olan 4. Bölge desteklerinden faydalanabilecektir. Ancak yatırımın organize sanayi bölgelerinde yapılması durumunda; Vergi İndirim ve Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği açısından firmalar bir üst Bölge (Yahşihan OSB’de 4. Bölge, Keskin ve Silah OSB’de 5. Bölge) için geçerli olan süre ve oranlardan istifade edebilmektedir.

Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından 20 Ağustos 2020 tarihinde Sanayi Altyapısının Güçlendirilmesi ile Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi konu başlıklarında 2020 yılı Mali Destek Programları ilan edilmiştir. 2 Şubat 2021 tarihinde sonuçları açıklanan mali destek programları kapsamında Kırıkkale’den Sanayi Altyapısının Güçlendirilmesi başlığında 4 proje, Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi başlığından ise 1 proje başarılı bulunarak destek almaya hak kazanmıştır. Toplam 5 proje için Ajans tarafından Kırıkkale’ye 9.6 Milyon TL kaynak aktarılacaktır. (2022 fiyatlarıyla)

Sanayi Altyapısının Güçlendirilmesi Mali Destek Programı	
Proje Adı	Başvuru Sahibi
Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi'nin Atık Su Altyapısının Güçlendirilmesi ve GES Kullanımı ile Kırıkkale Sanayisinin Rekabet Gücünün Artırılması	Kırıkkale 1. Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
Kırıkkale Mesleki Eğitim Merkezi	Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası
Silah OSB Arıtma Tesisi ve Güvenlik Sistemi Yapımı	Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
Keskin OSB Arıtma Tesisi ve İçme ve Kullanma Suyu Şebekesinin İyileştirilmesi	Keskin Organize Sanayi Bölgesi
Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi Mali Destek Programı	
Proje Adı	Başvuru Sahibi
Kırıkkale Müzesine Kavuşuyor	Kırıkkale Valiliği

Kırıkkale’de 3 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. 1997 yılında kurulmuş olan ve Yahşihan OSB’de gıda ve yem, makine imalat, mobilya, savunma yan sanayi gibi sektörlerde yer alan firmalar faaliyet göstermektedir. Yahşihan OSB’nin kuruluşundan itibaren en önemli sorunu olan doğalgaz altyapısı eksikliği çözüme kavuşturulmuştur. Doğalgazın tesislerde kullanılmaya başlanması ile sanayicilerin enerji maliyetleri düşecek bu durumun sonucunda da OSB’ye yeni yatırımcıların kazandırılması ve ilin istihdamına daha fazla katkı sağlamanın önü açılacaktır.

2001 yılında kurulmuş olan Keskin OSB’de ise yapı malzemeleri, prefabrik ve makine imalat sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar yer almaktadır. Keskin OSB’de doğalgaz altyapısının bulunmaması mevcut ve yeni yatırımcılar için önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan Türkiye’nin ilk ve tek Silah Sanayi İhtisas OSB’si ise 30 parselden oluşmaktadır. Altyapı çalışmaları tamamlanan ve parsel tahsislerine başlayan Silah OSB’nin, ilin savunma sanayi konusunda önemli bir merkez olmasına ve istihdamın

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

artmasına ciddi oranda katkılar sağlayacağı tahmin edilmektedir.2021 yılında Keskin OSB, Yahşihan OSB ve Silah OSB’de faaliyette bulunan firmalara alt yapı çalışmaları kapsamında Temiz Su, Güvenlik Kamerası ve Arıtma Sistemleri desteği sağlanmıştır.

Yahşihan ilçesinde küçük ölçekli imalatçı firmaların yer aldığı sanayi sitesinde 406 işyeri yer almakta ve 1209 kişi istihdam edilmektedir. Ayrıca Keskin ilçesinde de 78 işyeri kapasiteli ve 60 kişinin istihdam edildiği bir sanayi sitesi bulunmaktadır.

Kırıkkale Üniversitesinde 2015 yılında faaliyete başlayan Teknoloji Geliştirme Bölgesi (TEKNOKENT), Üniversite öğretim üyeleri ve özel sektör kuruluşlarının bilimsel araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerini destekleyerek Ar-Ge kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlamayı, sanayi kuruluşlarının üniversite ve araştırma kurumlarıyla ulusal-uluslararası işbirliği oluşturmalarını hedeflemektedir.

2020 yılı güdümlü proje desteği kapsamında, Delice ilçesinde, Belediye tarafından kurulması planlanan küçük sanayi sitesi ve yöresel ürünler satış merkezi için çalışmalar 2022 yılı itibariyle devam etmektedir. Ajansımızca 4.000.000 TL destek sağlanmış olup planlanan proje kapsamında 41 işyeri ve 9 dükkân inşaatı devam etmektedir. Söz konusu tesisin faaliyete geçmesi neticesinde, esnaf ve sanatkârlar modern ve güvenli işyerlerine kavuşacak, yeni girişimcilere avantajlı şartlarda işyerleri temin edilecek, karayolunun sunduğu fırsatlar değerlendirilerek il ve ilçe ekonomisine katkı sağlanacaktır.

2022 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından 10 Ocak 2022 tarihinde ilan edilmiştir. 4 Temmuz 2022 tarihinde sonuçları açıklanan destek program kapsamında Yahşihan İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı’nın başvuru sahibi olduğu “Kılıçlar Soğanı Genç İstihdama Umut Oluyor” isimli proje ile Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün başvuru sahibi olduğu “Mesleki İstihdam Merkez” isimli projeler başarılı bulunarak desteklenmeye hak kazanmıştır. Adı geçen iki projenin toplam bütçesi 3.8 milyon TL olup uygulama süreçleri devam etmektedir.

2021 Yılı SOGEP (Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı) kapsamında tanıtım, proje geliştirme ve saha çalışmaları yapılmıştır. Saha çalışmaları kapsamında her ilde potansiyel başvuru sahipleri ile proje toplantıları düzenlenmiştir. 24 Mart 2021 tarihinde Bakanlık ile çevrimiçi toplantı düzenlenerek geliştirilen projeler istişare edilmiştir. Yönetim Kurulu ve Bakanlık ile istişareler sonucu belirlenen her ilden 4’er proje olmak üzere toplamda 20 proje, 30 Nisan 2021 tarihinde Bakanlık onayına gönderilmiştir. Bu çalışma kapsamında herhangi bir harcama yapılmamıştır. 2021 Yılında Kırıkkale İli Mühimmat Tapası Üretim Tesisi Ön Fizibilite Raporu hazırlanmıştır. Bu raporun amacı; Kırıkkale İli Mühimmat Tapası Üretim Tesisi Ön Fizibilite Raporu Kırıkkale Yatırım Destek Ofisi Kırıkkale’de Mühimmat Tapası ve Üretim Tesisi’nin uygunluğunun araştırılması ve bu alana yönelik potansiyel yatırımcıların çekilmesi amacıyla hazırlanmıştır. 2021-2022 yıllarında, Kırıkkale’de bulunan KOBİ’lere Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından destek sağlanamamıştır.2020 yıl sonu itibarıyla, Kırıkkale’de bulunan KOBİ’lere Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından aktarılan toplam kaynak 16.7 milyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu destek tutarının, başvuran firmaların eş finansmanı da dahil edildiğinde, ilin ekonomisine katkısı 22.8 Milyon TL düzeyindedir.

9.5. KOSGEB Tarafından Sağlanan Hibe Ve Destekler

- KOSGEB Kırıkkale İl Müdürlüğü tarafından **2021 yılı** içerisinde **340** işletmeye toplamda **3.750.000 TL** destek ödemesi yapılmıştır.**2022 yılı** içerisinde **303** işletmeye **24.814.000 TL** destek ödemesi yapılmıştır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

9.6. Lisanslı Depoculuk

Lisanslı Depoculuk; Ürün depolama kapasitesine sahip bir hububat depolama tesisidir Kırıkkale ilinde, lisanslı depoculuk alanında faaliyet gösteren üç adet firma bulunmaktadır. Firma isimleri GK Lisanslı Depoculuk A.Ş., TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesi ve TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesidir.

- GK Lisanslı Depoculuk A.Ş.'nin depo **kapasitesi 60.000 ton** dur.
- TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesinin depo **kapasitesi 60.000 ton** dur.
- TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesinin depo **kapasitesi 41.000 ton** dur.
- Ayda Bir kez Müdürlüğümüzce depolarda denetimler yapılmaktadır.

(01/01/2021-31/03/2021 Dönemi)

Lisanslı İşletmesi	Depo	Desteklenen ürün	Destek miktarı (TL/Ton/Ay)	Destekleme tutarı (TL)
GK Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.		Arpa	3 TL/Ton/Ay	83.998,55
		Buğday	3 TL/Ton/Ay	121.570,31
		Ay Çiçeği Tohumu	3 TL/Ton/Ay	3.196,02
		TOPLAM		208.764,88

(01/04/2021-30/06/2021 Dönemi)

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destek miktarı (TL/Ton/Ay)	Destekleme tutarı (TL)
GK Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.	Arpa	3 TL/Ton/Ay	9.889,20
	Buğday	3 TL/Ton/Ay	28.529,93
	Ay Çiçeği Tohumu	3 TL/Ton/Ay	7.343,10
	TOPLAM		45.762,23

(01/01/2021-31/03/2021 Dönemi)

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destek miktarı (TL/Ton/Ay)	Destekleme tutarı (TL)
TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.	Arpa	3 TL/Ton/Ay	87.178,73
	Buğday	3 TL/Ton/Ay	26.908,06

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

	Mısır	3 TL/Ton/Ay	28.659,55
	Nohut	3 TL/Ton/Ay	1.204,23
	TOPLAM		143.950,57

(01/04/2021-30/06/2021 Dönemi)

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destek miktarı (TL/Ton/Ay)	Destekleme tutarı (TL)
TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.	Buğday	3 TL/Ton/Ay	68.659,54
	Arpa	3 TL/Ton/Ay	4.565,96
	Mısır	3 TL/Ton/Ay	24.280,54
	TOPLAM		97.506,04

(01/01/2021-31/03/2021 Dönemi)

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destek miktarı (TL/Ton/Ay)	Destekleme tutarı (TL)
TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Buğday	3 TL/Ton/Ay	1.236.538,02
	Arpa	3 TL/Ton/Ay	271.181,90
	Kuru Kayısı	10 TL/Ton/Ay	2.410,56
	TOPLAM		1.510.130,48

(01/04/2020-30/06/2020 Dönemi)

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destek miktarı (TL/Ton/Ay)	Destekleme tutarı (TL)
TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Buğday	3 TL/Ton/Ay	1.020.207,63
	Arpa	3 TL/Ton/Ay	119.692,40
	Kuru Kayısı	10 TL/Ton/Ay	1.370,72
	TOPLAM		1.141.270,75

9.7. Lisanslı Depoculuk Sisteminin Ekonomik Ve Sosyal Faydaları

- Hasat dönemlerinde tarım ürünlerindeki arz yığılması nedeniyle oluşan fiyat düşüşlerinin önlenmesi ve piyasanın dengelenmesi sağlanmıştır.
- Lisanslı depolarda stoklanan ürünler miktar ve kalitesi korunarak muhafaza edileceğinden miktar ve kalite kayıpları önlenecektir.
- Hububat da lisanslı depoya bırakılan ürünlerin elektronik kayıtlarda izlenmesi, müteakip yıllarda üretim planlamasına ve tarım politikalarının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.
- Ürünün fiziki dolaşımı yerine elektronik ortamda satışı gerçekleştirileceğinden taşıma ve nakliyeden kaynaklı giderler minimize edilecektir.
- Ürünün üreticiden tüketiciye ulaşmasında sağlıklı bir zincir oluşacaktır.
- Lisanslı depoya konu ürünlerin kredilendirilmesiyle sağlayacağı finansal katkı ile bölgenin gayri safi katma değer ve istihdamın artmasını sağlayacaktır.
- Üreticilerin ürünlerini piyasa fiyatlarının düşük olduğu dönemlerde satmak yerine Lisanslı depoculuğun sağladığı depolama ve finansman imkanı sayesinde fiyatların uygun olduğu dönemde satmalarını arttıracaktır.
- Bağımsız yetkili sınıflandırıcılar tarafından kalite ve sınıflandırması yapılmış ürüne olan talep, fiyat artışına olumlu katkı sağlayarak kaliteli üretimi teşvik edecektir.
- Özellikle finansman sıkıntısı çeken küçük çiftçiler ile ürün sahiplerinin, lisanslı depolara verdikleri ürünleri karşılığında aldıkları ürün senetleri aracılığıyla bankalardan kredi ve finansman sağlamaları sağlanmıştır.
- Tarım ürünleri ticaretinin herkesçe kabul gören standartları belirlenmiş ürünler üzerinden yapılması, kaliteli üretimin teşvik edilmesi, güvenli bir piyasanın oluşturulması sağlanmıştır.
- Tarım ürünleri ticaretinin kayıt altına alınması sağlanmıştır.
- Ülkemizde hâlihazırda uygulanmakta olan tarım reformunun başarılması ve tarım ürünleri ticaretinde özel sektör katılımının artırılması sağlanmıştır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Üretimde ve fiyatlandırmada Devlet müdahalelerinin asgariye indirilmesi, bu alana yönelik yapılan yüksek harcamalardan önemli tasarruf sağlanması, serbest piyasa ve fiyat oluşumunu bozan müdahalelerden uzaklaştırılması sağlanmıştır.
- Tarım ürünleri üreticileri açısından kolay pazarlanabilen, iyi muhafaza edilen ve nakliye masrafları en aza indirilmiş bir sistemle istikrarlı ve daha yüksek bir gelir seviyesi elde edilmesi sağlanmıştır.
- Yatırımcılar için dövize, altına, hisse senedine, faize ve benzerlerine alternatif yeni bir yatırım aracı sağlanmıştır.
- Ürün ticareti ile uğraşan tacir ve sanayicilerimizce, kalitesi bilimsel kriterlere göre belirlenmiş ve fiyat istikrarı sağlanmış ürünlerin kolayca temini sağlanmıştır.
- Tarım ürünlerinin, fizikî mal ve numune gösterilmesine ve teslimine gerek olmaksızın ürün senetleri veya elektronik ürün senetleri aracılığıyla ticaretinin yapılması sağlanmıştır.
- Standardı belirlenmiş ürün ve lisanslı depo sistemiyle tarım ürünlerinde vadeli işlem ve opsiyon piyasalarına geçilmesi sağlanmıştır.
- Ürün depolanması, bankacılık ve sigorta sektörü açısından yeni iş alanlarının oluşturulması sağlanmıştır.

10. DESTEKLENEN SEKTÖRLER

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

10.1. Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler

Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiş olup, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır. Ülkemiz yatırım teşvik kapsamında 6.bölgeye ayrılmıştır. İlimiz Yatırım Teşvik kapsamında Kırıkkale yapılacak genel yatırımlar 3. Bölgede olup, OSB'lere yatırım yapılması halinde 5.bölge avantajlarından destek sağlanmaktadır. Kırıkkale Merkez OSB, Keskin OSB ve Kırıkkale Silah İhtisas OSB olmak üzere üç Organize Sanayi Bölgesi vardır. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında KDV İstisnası, Gümrük Vergi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, Yatırım Yeri Tahsisi, Faiz ve Kâr Payı Desteği ve Sigorta Primi (İşçi Hissesi) yer almaktadır.

10.2. Kırıkkale İli Yatırımlar için Teşvik / Destek Unsurları

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi*	Yatırıma Katkı Oranı* (%)	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği**	Destek Süresi	OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz veya Kar Payı Desteği	İç Kredi				3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi		YOK	YOK	1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

OSB: Organize Sanayi Bölgesine yönelik olarak gerçekleştirilen yatırımlar

EB : İmalat sanayine yönelik olarak Endüstri Bölgesinde gerçekleştirilen yatırımlar

- Genel/Bölgesel Teşvik Uygulamaları için asgari sabit yatırım tutarı **ise 1 Milyon 500 Bin TL**'den başlamak üzere desteklenen her bir sektör ve her bir il için ayrı ayrı belirlenmiştir. Stratejik yatırımlar için belirlenen asgari yatırım tutarı **50 Milyon TL**'dir. **İmalat ve turizm sektöründe** belge kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları, **31/12/2025** tarihine kadar KDV istisnasından yararlandırılabilir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

10.3. Kırıkkale Bölgesi için Desteklenen Yeni Yatırım Teşvikleri

Sektör Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler
1	Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları
2	Su ürünleri yetiştiriciliği (balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)
3	Gıda ürünleri ve içecek imalatı
4	Tekstil ürünleri imalatı
5	Giyim eşyası imalatı
6	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı
7	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
8	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı
9	İlaç/eczacılıkta ve tıpta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünlerin imalatı
10	İç ve dış lastik imalatı
11	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (çok katlı yalıtım camları, kiremit, briket, tuğla, çimento, hazır beton ve harç hariç)
12	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı ve ısı veya ses izole edici eşya ve karışımlar
13	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi
14	Metal eşya
15	Makine ve teçhizat imalatı
16	Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri
17	Elektrikli makine ve cihazları imalatı
18	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı
19	Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı
20	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi.
21	Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ile Vagonlarının İmalatı
22	Motosiklet ve Sakat Taşıyıcılar' imalatı
23	Mobilya imalatı (sadece plastikten imal edilenler hariç), müzik aletleri imalatı, spor malzemeleri imalatı, oyun ve oyuncak imalatı, kalem imalatı ile çocuk arabaları ve pusetler ile bunların aksam ve parçaları imalatı.
24	Oteller (Turizm Gelişim Bölgesindeki 7.500 yataklı otel yatırımı, Müstakil olarak belgelendirilmiş kongre ve sergi merkezi, golf tesisi, sağlıklı yaşam tesisi ve günübirlik tesisler dahil).
25	Öğrenci yurtları
26	Soğuk hava deposu hizmetleri
27	Lisanslı depoculuk.
28	Eğitim hizmetleri (okul öncesi eğitim hizmetleri dahil, yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç).
29	Hastane yatırımı, huzurevi (Asgari 5 milyon TL tutarındaki 100 kişi ve üzeri kapasiteli yaşlı ve/veya engelli bakım merkezleri ve esenlik tesisi dahil).

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Sektör Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler
30	Atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri
31	Derinin tabakalanması ve işlenmesi
32	Kimyasal gübre ve azotlu bileşenlerin imalatı
33	Bavul, el çantası, saraciye ,ayakkabı vb. imalatı
34	Pestisit (haşarat ilacı) ve diğer zirai kimyasal ürünlerin imalatı
35	Parfüm ile kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı
36	Patlayıcı madde imalatı
37	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (cam ve cam ürünleri, fırınlanmış kilden kiremit, briket, tuğla ve inşaat malzemeleri, çimento, hazır beton ve harç hariç)
38	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (fırınlanmış kilden, kiremit, biriket, tuğla ve inşaat malzemeleri, çimento, inşaat amaçlı beton ürünleri, hazır beton, harç, çok katlı yalıtım camları hariç)
39	Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam ve cam elyafı imalatı
40	Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam, cam elyaf ve camdan elektrik izolatörleri ve seramik yalıtım malzemeleri imalatı
41	Seramikten yapılan sıhhi ürünler, seramik yalıtım malzemeleri, seramik karo ve kaldırım taşı imalatı)
42	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı
43	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı; inşaat amaçlı beton ürünleri imalatı, kireç, alçı
44	Merkezi ısıtma radyatörleri ve kazanlarının imalatı, buhar kazanı imalatı (merkezi kalorifer kazanları hariç)
45	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi
46	Hava taşıtları ve motorlarının bakım ve onarımı
47	Motosiklet ve bisiklet üretimi
48	Akıllı çok fonksiyonlu teknik tekstil
49	Kömür gazı üretimi (sentez gazı)
50	Seracılık

11. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

11.1 Görüş ve Değerlendirme

Kırıkkale ilimizin iktisadi ve ticari gelişiminin önündeki engeller ve bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş ve değerlendirmeler aşağıda detaylı bir şekilde sıralanmıştır:

- Kırıkkale ilinin bölge ve ülke gelişmişlik düzeyi sıralamasında yerinin yükselmesi, il sınırları içerisinde bulunan insanların sosyal ve ekonomik olarak daha uygun şartlarda yaşamaları mümkündür. Bu amaçla akılcı, uygulanabilir ve katılımcı projeler geliştirilip, hayata geçirilmelidir. Kırıkkale'deki işgücü kalitesini arttırabilmek için meslek edindirme kursları açılabilir.
- Kırıkkale sürekli göç veren bir şehirdir. Bu yüzden hem il merkezinde hem de ilçelerde çalışacak nitelikli eleman bulunamamaktadır. Nüfustaki bu hareketliliğin sebepleri bilimsel bir şekilde ortaya konulmalı ve çözüm önerileri getirilmelidir.
- Kırıkkale'nin kalkınması çevreyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Bunun için de Kırıkkale'nin hangi ekolojik risk bölgesinde olduğu araştırılmalıdır.
- Bölgesel temsil kabiliyetine sahip kalkınma ajansları tarafından, yerel planlama yaklaşımıyla Kırıkkale'nin kalkınma planlarının yapılması gerekmektedir. Bu planlamalar yerel gereksinimlere göre şekillenmeli ve uygulayıcıya yol gösterir nitelikte olmalıdır.
- Kırıkkale'de kadınların ekonomik hayata katılımı ve kadın kooperatifleri desteklenmelidir.
- Kırıkkale'de enerji verimliliğini arttıracak projeler hazırlanmalıdır.
- Meslek liseleri ile istihdam arasındaki ilişki zayıftır. Verilen eğitim istihdam koşulları için yeterli değildir. Dolayısıyla mezun öğrencilerin bilgileri teoriden öteye geçememektedir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İşkur ve Sanayi Ticaret Odası bu konuda işbirliği yapmalıdır.
- Ürün veriminin artması için tarımda uygulanan geleneksel yöntemler bir kenara bırakılmalı, bilimsel üretim teşvik edilmelidir.
- Kırıkkale'de girişimcilik ruhunun gelişmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- İl nüfusunda teknik lise ve üzeri eğitim seviyesine sahip olanların oranı artırılmalıdır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Mahalle aralarında vergi kaydı olmaksızın; patates, soğan gibi sebze ve meyve vb. satan kişilerin vergi kaydı olan esnafımızı zora sokmaktadır. Aynı meslek alanında benzer işi yapan işyerleri sürekli çoğalmaktadır. Özellikle neredeyse her semtte BİM, A-101 gibi zincir marketler yer almaya başlamıştır. İlimizde ayrıca iki tane hipermarkette vardır. Bunlar birçok meslek alanında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr karşısında yüksek rekabet gücüne sahiptirler. Bunların sayılarına sınırlandırma getirilmelidir.
- Üreticiden ve imalatçılardan daha düşük fiyattan daha yüksek miktarda malı uzun vadede geri ödemeli alıp, bu malları piyasada esnaf ve sanatkârlardan daha düşük fiyata satabilmektedirler. Bu durum, esnaf ve sanatkârların zincir marketler ve hipermarketler karşısındaki rekabet gücünün neredeyse yok olmasına sebep olmaktadır. AVM sayısının artması ve her çeşit ürün satması nedeniyle, pazarcı esnafı, bakkal vb. esnafın yok olmasına neden olmaktadır.
- Çıracık olarak çalışmak isteyen gençlerin giderek azalması sonucunda, çıracık yerinde daha yüksek maliyetli kalfa veya usta çalıştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda, kim zaman gelir düzeyi düşük olan esnaf ve sanatkârlar, kalfa çalıştırmayıp işyerlerinde çıracık ve kalfanın işini kendileri yapmaktadırlar. Çıracıklık ve eleman ihtiyacını karşılamak üzere, çıracıklara devlet tarafından asgari ücretin 4/1 ödenmeli ve sigorta yapılmalıdır.
- Büyük işletmelerle karşılaştırıldığında, müşterilerine işyerinde kredi kartı kullandıran esnaf ve sanatkârlar bankalara daha yüksek komisyonlar ödemektedirler. Bu durum, küçük esnaf ve sanatkârın büyük işletmeler karşısında rekabet gücünü azaltmakta ve gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.
- Toptan satış amacıyla kurulmuş işyerlerinin perakende satış yapmaları küçük esnafın rekabet gücünü azaltarak gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.
- Esnaf ve Sanatkâr Odaları yeniden yapılandırılmalıdır.

KAYNAK

Kırıkkale TSO-Aralık 2022

Kaynak: TBB Risk Merkezi-Aralık 2022

Kaynak: Kırıkkale Ticaret Borsası-2022

Kaynak ESBİS-Aralık-2022

Kaynak- EKKK-Aralık 2022

Kaynak TÜBİS-Aralık 2022

Kaynak CİMER- 2022

Kaynak: TÜİK- Aralık 2022

Kaynak: Kırıkkale T.O. İl Müd.-Aralık 2022

Kaynak: KSTİM-Aralık 2022

Kaynak: <http://kultur.gov.tr> 2022

Kaynak: www.iskur.gov.tr 2022

Kaynak- SGK- Aralık 2022

Kaynak-İPKK-Aralık 2022

Kaynak- EKKK-2022

Kaynak- Ticaret Bakanlığı 2022

